

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TİYATRO

EUGÈNE IONESCO

KIRALLAR

**DA
ÖLÜR**

OYUN

VARLIK YAYINLARI

**Eserin Türkiye’de yayın hakkı “Editions Gallimard”ın
Türkiye temsilcisi ONK Copyright Ajansı’ndan satın
alınmıştır.**

**Varlık Yayınları, sayı : 1361
İstanbul’da Ekin Basımevi’nde basılmıştır
Şubat, 1968**

EUGÈNE IONESCO

Krallar da Ölüür

(Le Roi se meurt)

o y u n

Çevirenler :

SERMET SAMİ UYSAL - BÜLENT GÜRKUT

V A R L I K Y A Y I N E V İ
Ankara Caddesi, İstanbul

KİŞİLER

I. BÉRENGER	Kral
KRALİÇE MARGUERITE	Kral I. Bérenger'nin ilk eşi
KRALİÇE MARIE	Kral I. Bérenger'nin ikinci eşi
DOKTOR	Aynı zamanda kimyager, cellât, müneccim ve bakteriyolog
JULIETTE	Orta hizmetçisi ve hastabakıcı
MUHAFİZ	

Bu piyes, ilk olarak 15 Aralık 1962'de, Paris'te, Alliance Française Tiyatrosu'nda oynanmıştır. Eseri Jacques Maclair sahneye koymuş, dekor ve kostümleri Jacques Noël hazırlamış, müziği Georges Delarue bestelemiştir.

Aynı oyun, yeniden, 3 Aralık 1968'de, yine Jacques Maclair tarafından, Paris'teki Athénée Tiyatrosu'nda salınmaya konmuştur.

Bu çeviri hazırlanırken, yazarın arzusu üzerine Gallimard'ın 1966 baskısı esas tutulmuş, ayrıca M. IONESCO ile, bu oyunla ilgili çeşitli konularda sık sık görüşülmüştür.

Bundan başka, yazara göre, eserlerini en iyi sahneye koyan ve oynayan J. Maclair'le de temas edilmiş, oyunu defalarca seyredilmiş ve yaptığı bazı önemli değişikliklerle mizansen özellikleri notlarda gösterilmiştir.

Taht odası, biraz harap ve belli belirsiz gotik. Plâtonun ortasında, dipteki duvara doğru, Kral'ın tahtına çıkan birkaç basamak. Önde, sahnenin sağ ve solunda, Kral'ın eşleri olan iki Kraliçe'nin iki ufak tahtı.

Sahnenin sağında, bahçe tarafında, dipte, Kral'ın dairelerine açılan küçük kapı. Sahnenin solunda, dipte, başka bir kapı. Yine solda, önde, büyük kapı. Bu büyük kapı ile küçücüğünün arasında, sivri kemerli bir pencere. Sahnenin sağında bir başka küçük pencere; aynı yönde, plâtonun önünde, küçük kapı. Büyük kapıya yakın yerde, elinde kargı tutan yaşlı bir muhafız.

Perde açılmadan önce, açılırken ve açıldıktan sonra, bir süre, bozuk düzen bir saray müziği duyulur. Bu müzik, XVII. yüzyılın, "Lever du Roi"larını, yani Kral'ın kalkış, giyiniş ve ziyaretçi kabul etmeye başlayış müziğini andırmaktadır.

MUHAFİZ — (Yüksek sesle) Haşmetli, Kral I. Bérenger. Yaşasın Kral— *(Kral, elinde asâ, başında taç, sırtında kırmızı pelerin, canlı adımlarla soldaki küçük kapıdan girer, sahneyi bir baştan bir başa geçer ve sağ dip kapıdan çıkar.)*

MUHAFİZ -- (Yüksek sesle) Haşmetli Kraliçe Marguerite, Kral'ın ilk zevcesi, maiyetinde Juliette, Haşmetlilerinin hizmetçisi ve hastabakıcısı. Yaşasın Kraliçe!

(Marguerite, arkasında Juliette, ön plândaki sağ kapıdan girer ve büyük kapıdan çıkar.)

MUHAFİZ — (Yüksek sesle) Haşmetli Kraliçe Marie, Kral'ın ikinci zevcesi, gönlündeki birinci eşi, maiyetinde

Juliette, Haşmetlilerinin hizmetçisi ve hastabakıcısı. Yaşasın Kraliçe!

(Kraliçe Marie, arkasında Juliette, soldaki büyük kapıdan girer ve yine Juliette'le sağda, birinci plânda bulunan kapıdan çıkar. Marie, Marguerite'ten daha genç ve güzel görünmektedir. Başında taç, üzerinde mücevherler, sırtında kırmızı bir pelerin vardır. Sol dipteki kapıdan doktor girer.)

MUHAFİZ — (Yüksek sesle) Tıp ilminin zirvesi, Kral'ın hekimbaşı, sarayın cerrahı, cellâdı, müneccimbaşı ve bakteriyologu.

(Doktor, sahnenin ortasına kadar yürür, bir şey unutmuş gibi geri döner ve aynı kapıdan çıkar. Muhafız, bir süre sessiz durur. Yorgun bir hali vardır. Kargısını duvara dayar, ısınmak için ellerine hohlar (1)). Halbuki sıcak olması gereken bir saat. Yansana kalorifer! Boşuna, yanacağı yok. Haydi ısıtsana radyatör!.. Hep buz gibi. Kabahat bende değil. Ateş yetkisini elimden alacağını söyledi mi? Hiç olmazsa resmen. İşlerine akıl sır ermiyor. (Birden kargısını kapar. Kraliçe Marguerite, sol dipteki kapıdan görünür. Başında taç, sırtında pek yeni olmayan kırmızı pelerini bulunmaktadır. Havası sertçedir. Sahnenin ortasında, önde durur. Arkasında Juliette vardır.) Yaşasın Kraliçe!

MARGUERITE — (Etrafına bakınarak Juliette'e) Her taraf toz-toprak içinde. Yerler izmarit dolu.

JULIETTE — Ağıldan geliyorum Majeste, ineği sağmaktan. Sütü çekildi çekilecek. Oturma odasını (2) temizlemeğe vaktim olmadı.

(1) Maclair'in mizanseninde, muhafız ısınmak için jimnastik hareketleri yaparken eli kolu, zırhına çarpmakta ve çıkardığı acayip sesler seyircileri güldürmektedir. (Çev.)

(2) Metinde "living room"... Yazar, Fransızcaya yerli yersez giren İngilizce kelimelere takılıyor. Yazık ki bunu, eser'in Almanca ve İngilizce çevirileri gibi, Türkçe çevirisinde de vermek imkânsız. (Çev.)

MARGUERITE — Burası oturma odası değil, taht odası. Kaç defa söyleyeceğim?

JULIETTE — Pekâlâ, taht odası, madem ki Kraliçe öyle istiyor. Oturma odasını temizlemeye vaktim olmadı.

MARGUERITE — Burası çok soğuk.

MUHAFİZ — (*Radyatörü eliyle göstererek*) Yakmaya çalıştım Majeste, çalışmıyor. Radyatörlerin kimseye kulak astığı yok. Gökyüzü kapalı, bulutlar kolayca dağılmaya niyetli değil. Güneş geç kaldı. Halbuki doğması için Kral'ın, emir verdiğini duydum.

MARGUERITE — Yaaa! Demek güneş şimdiden sözünü dinlemiyor.

MUHAFİZ — Bu gece bir çatırtı işittim. Duvar da bir çatlak var.

MARGUERITE — Daha şimdiden mi? Çark hızlı dönüyor. Bunu hemen beklemiyordum.

MUHAFİZ — Juliette'le tıkamaya çalıştık.

JULIETTE — Gece yarısı beni uyandırdı. Öyle güzel uyuyordum ki!

MUHAFİZ — Yeniden açıldı. Bir daha deniyelim mi?

MARGUERITE — Faydasız. Artık e'den gelecek bir şey yok. (*Juliette'e*) Kraliçe Marie nerede?

JULIETTE — Tuvaletini yapıyor olmalı.

MARGUERITE — Muhakkak.

JULIETTE — Şafaktan önce uyandı.

MARGUERITE — Hayret! nasıl olmuş?

JULIETTE — Odasında ağladığını işittim.

MARGUERITE — Gülmek, ya da ağlamak; becerdiği tek şey bu. (*Juliette'e*) Derhal gelsin, gidin çağırın!

(*Tam bu sırada Kraliçe Marie görünür. Yukarıda söylendiği gibi giyinmiştir.*)

MUHAFİZ — (*Kraliçe Marie'nin görünmesinden bir saniye önce*) Yaşasın Kraliçe!

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Gözleriniz kıpkırmızı cicim. Güzeliğinizi bozuyor bu.

MARIE — Biliyorum.

MARGUERITE — Yine hıçkırmaya başlamayın!

MARIE — Kendimi tutamıyorum; ne yapayım?

MARGUERITE — Sakın telâşa kapılmayın. Bu, hiçbir şeye yaramaz. Dünyanın düzeni böyle, değil mi? Bunu beklerdiniz. Belki de artık beklemiyordunuz.

MARIE — Sizin tek beklediğiniz buydu.

MARGUERITE — İyi ki öyle... Bakın vakit geldi. (*Juliette'e*) Ona başka bir mendil verin.

MARIE — Hâlâ umudum var.

MARGUERITE — Bu, zaman kaybından başka bir şey değil. Umut umut! (*Omuzlarını kaldırır*) Ağızlarından düşmeyen şey bu, gözlerinden düşen de yaş. Ne âdetler!

MARIE — Doktoru yeniden gördünüz mü? Ne diyor?

MARGUERITE — Hep bildiğiniz şeyleri.

MARIE — Belki de yanılıyor.

MARGUERITE — Yeniden umutlanmaya başlamayın. Belirtiler yanıltmaz onu.

MARIE — Be'ki yanlış yorumlamıştır.

MARGUERITE — Gözle görünen belirtiler yanıltmaz. Bunu bilirsiniz.

MARIE — (*Duvana bakarak*) Ah! Şu çatlak!

MARGUERITE — Onu görüyorsunuz yalnız! Hepsini bu kadar değil... Şimdi hazır değilse sizin suçunuz bu, gafil avlanacaksa yine sizin suçunuz. Onu kendi haline bıraktınız, hattâ yoldan çıkmasına yardım ettiniz. Ah! şu yaşama sevinci! Ardı arkası gelmiyen balolarınız, eğenceleriniz, merasimleriniz, çeşit çeşit ziyafetleriniz, havaî fişekli fener alaylarınız, düğünleriniz, balayı seyahatleriniz. Kaç defa balayı seyahatine çıktınız?

MARIE — Evlenme yıldönümlerimizi kutlamak içindi.

MARGUERITE — Yılda dört defa kutladınız. "Hayatın tadını çıkarmalı" derdiniz.

MARIE — Şenliklere bayılır.

MARGUERITE — İnsan mukadderatını bilir, bilmiyor görünür! Bilir ve unuttur. O, Kral. Unutmamalıydı o. Gözü ileriye bakmalı, yolundaki duraklardan haberi olmalı, yolunun uzunluğunu tam olarak bilmeli, varacağı yeri görmeliydi.

MARIE — Zavallı sevgilim, zavallı kıralcığım.

MARGUERITE — (*Juliette'e*) Bir mendil daha verin. (*Marie'ye*) Haydi artık ağ'amayı bırakın. Ona da gözyaşı döktüreceksiniz. Yeteri kadar zayıf zaten. Üstündeki etkiniz ne kadar da kötü. Neyse! Ne yapalım, sizi bana tercih ederdi. Yazık! Kıskanır mıydım? Hayır, hiç kıskanç değildim. Sadece yolunuzun, yol olmadığını görürdüm. Şimdi, onun için bir şey yapmanıza imkân yok. Şu halinize bakın, gözleriniz yaş içinde. Bana kafa da tutmuyorsunuz. Bakışlarınız artık meydan okumuyor. Saygısız halleriniz, mânalı gülümsemeleriniz ve o alaylarınız şimdi nerede? Haydi, artık uyanın. Yerinize geçin, dik durmaya çalışın. Ooo!.. Cici kolyeniz de hep boynunuzda. Haydi gelin artık, yerinizi alın.

MARIE — (*Oturduğu yerden*) Ona söyleyemiyecğim.

MARGUERITE — Ben söylerim. Böyle güç işlere alıştığım.

MARIE — Siz de söylemeyin. Yok, yok, yalvarırım, siz de hiçbir şey söylemeyin.

MARGUERITE — Siz bunu bana bırakın lûtfen. Size ilerde yine ihtiyacımız olacak, tören sırasında. Törenleri seversiniz.

MARIE — Böylesini değil.

MARGUERITE — (*Juliette'e*) Eteklerimizi gerektiği gibi düzeltin.

JULIETTE — Derhal Majeste.

(*Juliette, söyleneni yapar.*)

MARGUERITE — Elbette bu, sizin balolarınızdan daha az eğlendirici. Çocuk balolarınızdan, yaşlılar balo-

larınızdan, genç evliler balolarınızdan, felâketten kurtulacaklar ve nişanla taltif edilenler için verdiğiniz balolar-
dan, kadın edebiyatçılar balolarınızdan, balo tertipleycile-
ri balolarınızdan ve daha bir sürü balolarınızdan... Bu
balo aile arasında geçecek, çalıp oynıyanı olmadan.

MARIE — Hayır, ona bir şey demeyin. Farkına var-
masın daha iyi.

MARGUERITE — Ve güle oynaya ölsün? Olacak
şey değil bu!

MARIE — Kalpsizsiniz.

MARGUERITE — Yok canım, bakın çarpıyor.

MARIE — İnsanlıktan uzaksınız.

MARGUERITE — O da ne demek?

MARIE — Hazırlıksız olması müthiş bir şey.

MARGUERITE — Hazırlanmadıysa kabahat sizin.
Kimli yolcular vardır, hanlarda vakit geçirirler; yolculu-
ğun amacı hanlarmış gibi. Onlara benzerdi. Size, insan
kaderinin şuuruna vararak yaşamalı diye hatırlattığım
zamanlar, bana ukâlâ derdiniz ve sözlerimi pek şatafatlı
bulurdunuz.

JULIETTE — (*Ortaya*) Yine de öyle.

MARIE — Madem ki söylenmesi gerekiyor, hiç ol-
mazsa mümkün olduğu kadar yumuşaklıkla, alıştırma alış-
tırma söylensin.

MARGUERITE — Çoktan hazırlanmış olmalıydı, baş-
langıçtan beri. Her gün kendi kendine tekrarlamalıydı. Şu
kaybolan zamana bakın! (*Juliette'e*) Ne o, öyle şaşkın
şaşkın yüzümüze bakıyorsunuz? Aman siz de kendinizi
koyvermeye kalkmayın. Çekilebilirsiniz. Çok uzaklaşma-
yın, birazdan çağıracağız.

JULIETTE — O halde oturma odasını sahiden süpür-
meyecek miyim?

MARGUERITE — Artık çok geç, kalsın. Haydi çe-
kilin. (*Juliette, sağdan çıkar.*)

MARIE — *Yavaş yavaş söyleyin ona rica ederim.*
Hiç acele etmeden. Kalbi durabilir.

MARGUERITE — Kaybedecek vaktimiz yok. Bitti. Gülop oynamalar bitti, boş vakitler bitti, tatlı günler bitti. Yiyip içmeler bitti... Ve, soyunup dökünme'eriniz de bitti. Hepsi bitti. Her şeyi son âna kadar sürüncemede bıraktınız. Artık kaybedecek bir dakikamız yok, bu sonuncusu olduğuna göre. Yıllar yılı yapılması gereken şeyleri yapmak için birazcık vaktimiz var. Beni onunla yalnız bırakmanız gerektiği zaman, size söylerim. Daha oynayacak bir rolünüz var, sâkin olun. Ondan sonra ben kendisine yardım ederim.

MARIE — Ah! Güç olacak!

MARGUERITE — Bana da, size olduğu, ona olduğu kadar güç. Yine ağlamaya başlamayın. Bunu size tekrar ediyorum, tavsiye ediyorum ve emrediyorum.

MARIE — Reddedecek.

MARGUERITE — Başlangıçta.

MARIE — Ben destek olacağım.

MARGUERITE — Bir korkmayagörsün, o zaman vay halinize. Her şey gerektiği gibi geçmeli. Bu, bir başarı, bir zafer olmalı. Uzun zamandır zafer görmedi. Sarayı harabe halinde. Toprakları kırıçlaşıyor. Dağları çöküyor. Deniz, bentleri yıktı, ülkeyi sular bastı. Kralınsa artık memleket umurunda değil. Nefret ettiğim parfümünüzle, kollarınız arasında, ona her şeyi unutturdunuz. Ne kötü zevk! Fakat ne denir, onun da zevkiydi bu. Toprağı berkiteceğine, binlerce dönüm araziye sonsuz uçurumların yutmasına meydan veriyor.

MARIE — Ne kadar da mala mülke düşkünsünüz. Bir defa toprağın aşınmasına karşı konulamaz ki.

MARGUERITE — Nasıl da sinirime dokunuyorsunuz... Kumluk yerlere çam ağaçları dikilerek, tehlike arz eden yerlere çimento dökülerek arazi takviye edilebilirdi. Fakat nerede... Bütün memleket şimdi, deliklerle dolu, kocaman bir gravyer peyniri gibi.

MARIE — Kadere karşı, dağın taşın aşınmasına karşı hiçbir şey yapılamazdı.

MARGUERITE — Ya o yıkıcı savaşlar. Sarhoş askerleri, gece yarısı uyurken yahut, kışlanın bol yemeklerinden sonra devrilip yatarken, komşular sınır boylarını bize doğru genişletiyorlardı. Memleket toprakları daraldı. Askerler savaşmak istemiyorlardı.

MARIE — Onlar, inançları dolayısıyla askerlikten kaçınanlardı.

MARGUERITE — Bu bizde böyle sayılırdı. Bizi yenenlerin ordularındaysa böylelerine a'çaklar, asker kaçakları derler ve kurşuna dizerlerdi. Sonucu görüyorsunuz. Başdöndürücü uçurumlar, yerle bir edilmiş şehirler, ateşe verilmiş havuzlar, terkedilmiş kahvehaneler... Gençler top'u halde memleketi terkettiler. Saltanatının başlangıcında nüfus dokuz milyardı.

MARIE — O kadar insanı barındıracak yer kalmamıştı.

MARGUERITE — Şimdi kala kala h'n kadar ihtiyar kaldı. Daha da az. Şu anda ben sizinle konuşurken onlar da birer birer göçüyor.

MARIE — Kırk beş de genç var.

MARGUERITE — Onları başka hiç bir ülke istemedi. Biz de istemiyorduk ama, zorla geri gönderdiler. Zaten onlar da pek çabuk ihtiyarlıyorlar. Yirmi beş yaşında yurda geri gönderiliyorlar, iki günde yaşları seksen oluyor. Normal yoldan yaşlandıklarını iddia edecek değilsiniz herhalde?

MARIE — Fakat Kral, o daha genç.

MARGUERITE — Dün öyleydi, bu gece öyleydi. Bir de birazdan görün.

MUHAFİZ — *(Yüksek sesle)* İşte tıp ilminin zirvesi, hekimbaşı dönüyor, hekimler hekimi, hekimler hekimi.

(Doktor, kendi kendine açılıp kapanan büyük kapıdan girer. Aynı zamanda bir müneccim ve bir cellât havası vardır. Başında, ston açılı, yılanlı bir şapka, sırtın-

da boynundan bağı kolsuz bir cübbe ve elinde tek gözlü, uzun bir dürbün bulunmaktadır (1).

DOKTOR — (*Marguerite'e*) Günaydın Majeste. (*Marie'ye*) Günaydın Majeste. Majesteleri biraz geç kalışımı affetsinler. Doğrudan doğruya hastahaneden geliyorum; bilim için son derece yararlı birkaç ameliyat yapmam gerekti.

MARIE — Kral ameliyat edilemez.

MARGUERITE — Artık edilemez, doğru.

DOKTOR — (*Marguerite'e, sonra Marie'ye bakarak*) Biliyorum, Majesteleri ameliyat edilemez.

MARIE — Doktor, yeni bir haber var mı? Belki biraz düzelmiştir değil mi? Herhalde düzelmesi imkânsız sayılmaz!

DOKTOR — Değişmesine imkân olmıyan ağır, tipik bir durum.

MARIE — Doğru, umut yok. Ah! Umut yok! (*Marguerite'e bakarak*) Umut beslememi istemiyor, yasak ediyor bunu.

MARGUERITE — Çok kişi büyüklük delisidir, sizse küçüklük. Sizin gibi Kraliçe görülmemiştir. Beni utandırıyorsunuz... Ooo! Yine ağlıyacak.

DOKTOR — Aslına bakılırsa yeni sayılabilecek bir şey var.

MARIE — Nedir o?

DOKTOR — Sadece önceki belirtileri doğrulayan bir haber. Merih ile Zühal çarpıştı.

MARGUERITE — Bu bekleniyordu.

DOKTOR — İki gezegen de paramparça oldu.

MARGUERITE — Akla yakın bir şey.

DOKTOR — Güneş, gücünün yüzde ellisini, hattâ, yüzde yctmiş beşini kaybetti.

MARGUERITE — Olacağı buydu zaten.

DOKTOR — Güneşin kuzey kutbuna kar yağıyor. Sa-

manyolu'nun yıldızları birbirine yapışmış sanki. Kuyruklu yıldız yorgunluktan bitkin, yaşlandı, can çekmiş bir köpek gibi kuyruğunun etrafında dönüyor.

MARIE — Doğru değil, mübalâğa ediyorsunuz. Evet, evet mübalâğa ediyorsunuz.

DOKTOR — Dürbünle görmek ister misiniz?

MARGUERITE — (*Doktor'a*) Lüzumu yok. Size inanıyoruz. Başka ne var?

DOKTOR — Daha dün akşam ilkbahar buradaydı. İki buçuk saat önce bizi terketti. İşte Kasım ayı. Sınırların ötesinde otlar bitmeye başladı. Orada ağaçlar yeşermekte. Bütün inekler günde iki buzağı doğuruyor, biri sabahleyin, öteki öğleden sonra beşte... beşte beşi çeyrek gece arası. (1) Bizde ise yapraklar kurudu, hepsi sapır sapır dökülüyor. Ağaçlar iç çekip ölüyor. Toprak her zamankinden de fazla parçalanıyor.

MUHAFİZ — (*Yüksek sesle*) Kraliyet Meteoroloji Enstitüsü'nün bize bildirdiğine göre, hava berbat.

MARIE — Çatlayan toprağın sesini duyuyorum, evet. duyuyorum. Ne yazık ki duyuyorum.

MARGUERITE — Yarık, genişleyip yayılıyor.

DOKTOR — Yıldırım gökte donup kalıyor. Bulutlardan kurbağa yağıyor, gök gümbür gümbür gürlüyor. Fakat duyulmuyor. Çünkü artık sesi çıkmıyor. Yirmi beş vatandaş eriyip sıvılaştı. On iki tanesinin kafası uçtu. Bu sefer işin içinde ben olmaksızın.

MARGUERITE — Bunlar hep âşikâr alâmetler.

DOKTOR — Ayrıca...

MARGUERITE — Kesin artık. Bu gibi hallerde olan hep budur. Biliyoruz.

MUHAFİZ — (*Yüksek sesle*) Kral hazretleri! (*Müzik*) Dikkat, Majesteleri. Yaşasın Kral!

(1) Maucelair, mizanseninde, bu cümlecik, Marguerite'in doktora sert bir bakışından sonra söylenir. (Dev.)

(Kral, sağ dip kapıdan girer. Ayakları çıplaktır. Juliette, arkasından koşar.)

MARGUERITE — Ayakkabılarını nereye savurdu ki?

JULIETTE — Efendimiz, işte ayakkabılarınız.

MARGUERITE — (Kral'a) Yalın ayak dolaşmak ne kötü alışkanlık.

MARIE — (Juliette'e) Haydi ayakkabılarını çabuk giydirin. Soğuk alacak yoksa.

MARGUERITE — Artık soğuk alsa da almasa da önemi yok. Bu, sadece kötü bir alışkanlık.

(Juliette, Kral'a ayakkabılarını giydirir. Marie, Kral'a doğru ilerlerken hâlâ kraliyet müziği duyulmaktadır.)

DOKTOR — (Saygılı ve tatlı bir ifadeyle) Majesteleri kendilerini selâmlamama ve en iyi dileklerimi sunmama müsaade buyururlar mı?

MARGUERITE — Artık bunlar boş lâflar.

KRAL — (Marie'ye, sonra Marguerite'e) Günaydın Marie, güneydın Marguerite. Hep burada? Yani bu kadar erkenden burada mısın demek istiyorum! Ne var ne yok? Nasılsın? Ben iyi değilim! Neyim var pek bilmiyorum. Her yerim uyuşmuş, kalkmakta güçlük çektim, ayaklarım ağrıyor! Ayakkabılarımı değiştireceğim... Belki de büyüdüm. Kötü bir gece geçirdim, çatırdayan arazi, daralan sınırlar, böğrüşen hayvanlar, uluyan canavar düdükleri... Gerçekten çok gürültü var. İyi-kötü bir düzene koymam gerekiyor bütün bunları. Bir hal çaresi bulmalı... Ah, böğürlerim! (Doktor'a) Günaydın Doktor. Lumbago mu? (Ötekilere) Bir mühendis bekliyorum. Tabii yabancı. Artık bizimkilerin bir işe yaradığı yok. Hiçbir şey umurlarında değil. Zaten artık mühendislerimiz yok. Politeknik Okulu niye kapatıldı? Ha evet! Uçurma düştü. Niye yenilerini yaptırmalı? Nasıl olsa onlar da uçuruma yuvarlanacaklar... Üstelik başım ağrıyor. Ve şu bulutlar... Bulutları yasak etmişim. Bulutlar! Yeter

artık bu yağmur. Yeter diyorum, yeter artık bu yağmur. Yeter diyorum... Ha söyle!.. Yeniden başlıyor. Bir sersem bulut var, durup durup düşen damlaları bir türlü bitmek bilmiyor, sanki çişini tutamıyan bir ihtiyar. (*Juliette'e*) Niye bana öyle bakıyorsun? Bugün gözlerin kıpkırmızı. Yatak odam örümcek ağları içinde. Git onları temizle.

JULIETTE — Majesteleri uyurken hepsini temizledim. Nereden geldiklerini anlamıyorum. Ardı arkası kesilmiyor mübareklerin.

DOKTOR — (*Marguerite'e*) Görüyorsunuz ya Majeste, belirtiler gitgide kesinleşiyor.

KRAL — (*Marie'ye*) Senin neyin var güzelim?

MARIE — (*Ne söyleyiceğini şaşırarak*) Bilmem... hiç... hiçbir şeyim yok...

KRAL — Gözlerin kızarmış. Ağladın mı? Neden?

MARIE — Tanrım!

KRAL — (*Marguerite'e*) Kimsenin cnu üzmesini istemiyorum. Hem niye "Tanrım!" diyor?

MARGUERITE — Söz gelişi (*Juliette'e*) Git örümcek ağlarını yeniden al.

KRAL — Ha, evet! Şu örümcek ağları, iğrenç, kâbus veriyor.

MARGUERITE — (*Juliette'e*) Haydi sallanmayın. Süpürge tutmasını unuttunuz mu?

JULIETTE — Süpürgem çok eskidi. Bir yenisi lâzım, hattâ bir düzine lâzım.

(*Juliette çıkar.*)

KRAL — Niye bana hepiniz öyle bakıyorsunuz? Şaşılacak bir şey mi var? Olağanüstü diye bir şey kalmadı artık. Gariplikler olağan hale geldi. Böylece de her şey yoluna girdi.

MARIE — (*Kral'a doğru atılarak*) Haşmetlim topallıyorsunuz.

KRAL — (*Hafif aksıyan birkaç adım atarak*) Topallıyor muyum? Topallamıyorum. Birazcık topallıyorum.

MARIE — Rahatsızsınız, kolunuza gireyim.

KRAL — Bir şeyim yok. Niye rahatsız olayım? Evet, birazcık. Bir şey değil. Desteğe ihtiyacım yok. Bununla beraber koluma girmen hoşuma gider.

MARGUERITE — (*Kral'a doğru ilerliyerek*) Size haber vermeliyim ki...

MARIE — Hayır, susunuz.

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Siz susunuz.

MARIE — Söyliyeceği doğru değil.

KRAL — Söyliyeceği nedir? Doğru olmıyan ne? Marie, bu üzüntünün sebebi ne? Ne oluyor?

MARGUERITE — (*Kral'a*) Efendimiz, size öleceğinizin bildirilmesi gerekiyor.

DOKTOR — Yazık ki evet, Majeste.

KRAL — Gayet tabii, ben de biliyorum. Bunu hepimiz biliyoruz. Sırası gelince hatırlatırsınız. Daha gün doğarken bana tatsız şeylerden bahsetmeyi ne kadar da seversiniz Marguerite.

MARGUERITE — Halbuki öğle vakti oldu.

KRAL — Daha nerde? Oooo! Sahi öğle olmuş. Zararı yok. Benim için henüz sabah. Daha bir şey yemedim. Kahvaltım (1) getirilsin. Ashna bakılırsa pek aç sayılmam. Doktor, iştahımı açmak ve karaciğerimi çalıştırmak için haplar verin bana. Dilim paslı galiba, değil mi? (*Doktor'a dilini gösterir.*)

DOKTOR — Evet, öyle Majeste.

KRAL — Karaciğerim berbat. Akşam hiçbir şey içmedim. gene de ağzımın içi zehir gibi.

DOKTOR — Majeste, Kraliçe Marguerite gerçeği söylüyor, öleceksiniz.

KRAL — Yine mi? Canımı sıkıyorsunuz! Öleceğim, evet öleceğim. Kırk yıl sonra, elli yıl sonra, üç yüz yıl sonra. Daha da sonra. Dilediğim zaman, vaktim olduğu

(1) Metinde İngilizce, "break-fast".

zaman, karar verdiğim zaman. Şimdi ise krallığın işle-riyle uğraşalım. (*Tahtın basamaklarına çıkar*) Off: Bacaklarım, böbreklerim. Doğru dürüst ısınmayan bu sa-rayda soğuk aldım. Hava cereyanı, fırtına, ne varsa kı-rık camlardan içeriye doluyor. Rüzgârın uçurduğu dam-daki kiremitlerin yerlerine yenileri kondu mu? Artık kimse çalışmıyor. Bununla da benim uğraşmam gereke-cek. Oysa yapacak başka işlerim vardı. Artık kimselere güvenilemiyor. (*Destek olmaya çalışan Marie'ye*) Hayır, kendim çıkacağım. (*Asâsını baston gibi kullanır*) Bu asâ daha iş görebilir. (*Kraliçe Marie'nin de yardımı ile otur-mayı zar-zor becerir.*) Yok canım yok, yalnız oturabilirim. İşte. Ufff! Bu taht da bir hayli sertleşti. Şunu bir attır-malı. Memleket ne âlemde bu sabah?

MARGUERITE — Memleket diye ne kaldı ki?

KRAL — Yine de kalanlar en iyi parçalar... Ne olur-sa olsun, uğraşmak lâzım. Hem böylece başka şeyler düşünmüş olursunuz. Nâzırlar gelsin. (*Juliette belirir*) Gidin nâzırları çağırın, mutlaka uyuyorlardır. Artık iş yok sanıyorlar.

JULIETTE — Tatile gittiler. Topraklar küçülüp ço-raklaştığından pek uzaklara değil tabîî. Krallığın öbür ucundalar, yani iki adım ötede, korunun girişinde, dere-nin kıyısında. Balık avlıyorlar, milleti beslemek için bi-raz balık bulacaklarını umuyorlar.

KRAL — Koruya git, çağır onları.

JULIETTE — Gelmezler ki, tatildeler. Yine de bir gideyim. (*Pencereden bakmaya gider.*)

KRAL — Ne başıbozukluk.

JULIETTE — Dereye düştüler.

MARIE — Çıkarmaya çalış. (*Juliette çıkar*)

KRAL — Memlekette devlet işlerinden anlayan ilk kişi daha bulunsaydı onların yerine alırdım.

MARIE — Bulunur başkaları.

DOKTOR — Başkaları bulunmayacak artık Majeste.

MARGUERITE — Artık başkalarını bulamayacaksınız Bérenger.

MARIE — Nedenmiş? Okullardaki çocuklar büyüsünler hele. Birazcık beklemek gerekiyor. Şunların ikisi dereden çıksın da, onlarla şimdilik günlük işler idare edilebilir.

DOKTOR — Okulda kala kala illetli, çarpuk çarpuk ve doğuştan aptal birkaç çocuk kaldı.

KRAL — Gerçekten ırkın sağlığı pek de yerinde değil. Doktor, onları tedaviye çalışın veya biraz olsun iyileştirin. Hiç olmazsa alfabenin ilk harflerini öğrensinler. Eskiden böyleleri öldürülürdü.

DOKTOR — Majesteleri artık öyle hareket edemezler. Sonra halk diye bir şey kalmaz.

KRAL — O halde buna bir çare bulunsun!

MARGUERITE — Artık hiçbir şey düzeltilemez, artık hiç kimse iyileştirilemez, hattâ siz, siz bile.

DOKTOR — Efendimiz, artık iyileşemezsiniz.

KRAL — Hasta değilim ki.

MARIE — Sağlığı yerinde. (*Kral'a*) Değil mi?

KRAL — Üzerimde biraz kırıklık var. Bu, önemli bir şey değil... Zaten şimdi daha iyiyim.

MARIE — Görüyorsunuz ya, daha iyiyim diyor, daha iyiyim.

KRAL — Hattâ, çok çok iyiyim.

MARGUERITE — Bir buçuk saat sonra öleceksin, oyunun sonunda öleceksin .

KRAL — Ne diyorsunuz cicim? Söylediğiniz hiç de hoş değil.

MARGUERITE — Oyunun sonunda öleceksin.

MARIE — Tanrım!

DOKTOR — Evet Efendimiz, öleceksiniz. Yarın sabah kahvaltı edemeyeceksiniz. Bu akşamki yemek de yok. Aşçıbaşı ocağı söndürdü, önlüğünü dürüp büktü. Örtülcri ve peceteleri bir daha çıkarmamak üzere dolaba yerleştiriyor.

MARIE — Böyle çabuk, böyle bağırarak söylemeyin.

KRAL — Rızamı almadan bu emirleri de kim veröbildi? Sapasağ'amım... Alay mı ediyorsunuz? Dediklerinizin hepsi yalan. (*Marguerite'e*) Daima ölümümü istedin sen. (*Marie'ye*) Daima ölümümü istedi. (*Marguerite'e*) Ne zaman istersem o zaman ölürüm, ben Kral'ım, kararı ben veririm.

DOKTOR — Tek başınıza karar verme gücünü kaybettiniz Majeste.

MARGUERITE — Hastalığa bile engel olamazsın artık.

KRAL — Hasta değilim. (*Marie'ye*) Hasta olmadığımı söylemedin mi? Gücüm kuvvetim yerinde.

MARGUERITE — Ya ağrıların?

KRAL — Artık ağrıyan bir yerim yok.

MARGUERITE — Biraz kımılta görürsün.

KRAL — (*Yeni oturmuş olduğu yerinden kalkmaya yeltenir*) Ay!.. Ağrım olmamasını aklıma koymadım da ondan. Bunu düşünmeye vaktim olmadı! Şimdi düşünüyorum ve iyileşiyorum. Bir Kral kendi kendine iyileşir, ama ben krallığın işlerine fazla dalmıştım.

MARGUERITE — Krallığının haline bak. Şimdi onu idare edecek durumda değilsin. Sen de bunun farkındasın ama, itiraf etmek istemiyorsun. Kendine hükmün geçmiyor artık, başka şeylere geçmediği gibi. Çöküntüleri önleyemezsin artık. Bizim üzerimizde de kudretin kalmadı.

MARIE — Benim için kudretin her zaman vardır.

MARGUERITE — Sizin için de kudreti kalmadı.

(Juliette girer.)

JULIETTE — Nâzırları sudan çıkarmaya imkân yok artık. İçine düştükleri dere, kıyıları ve söğütleriyle birlikte uçuruma aktı.

KRAL — Bu bir komplo. Tacımdan, tahtımdan vazgeçmemi istiyorsunuz.

MARGUERITE — En hayırlısı bu. Kendiliğinden çekil.

DOKTOR — Tahttan uzaklaşın Efendimiz, en iyisi bu.

KRAL — Tacı, tahtı bırakayım mı?

MARGUERITE — Evet, hem temsil, hem de yönetim bakımından bırak.

DOKTOR — Hem de vücut bakımından.

MARIE — Razi olma. Dinleme onları.

KRAL — Hepsi kaçık bunların, ya da satılmış.

JULIETTE — Efendimiz, zavallı Efendimiz, zavallı Efendimiz.

MARIE — (*Kral'a*) Hepsini tevkif ettirmeli.

KRAL — (*Muhafıza*) Muhafız, tevkif et şunları!

MARIE — Muhafız, yakala hepsini. (*Kral'a*) İşte böyle. Emirler ver.

KRAL — (*Muhafıza*) Hepsini tevkif et! Kaleye hapsed. Hayır, kale çöktü. Götür mahzene, kuyulu zindanlara, inlere kilitle. Tevkif et hepsini. Emrediyorum.

MARIE — (*Muhafıza*) Haydi yakala hepsini.

MUHAFİZ — (*Kımıldamaksızın*) Majestelerinin adına... sizi... sizi, tevkif ediyorum.

MARIE — (*Muhafıza*) Kımıldasana.

JULIETTE — Kendi kendini tevkif ediyor.

KRAL — (*Muhafıza*) Haydi, haydisene muhafız!

MARGUERITE — Görüyorsun ya, kımıldayamıyor. Damla hastası, Romatizmaları var.

DOKTOR — (*Muhafızı göstererek*) Orduya inme indi Efendimiz. Beynine gizli bir mikrop girdi. Kumanda merkezlerini allak bullak ediyor.

MARGUERITE — (*Kral'a*) Majeste, görüyorsun ya, senin kendi emirlerin orduyu felce uğrattıyor.

MARIE — (*Kral'a*) İnanma ona. Senin gözünü bağlamak istiyor. Bu bir irade işi. İradenle her şeyi sürükleyip götür.

MUHAFİZ — Sizi... Kral adına... sizi...

(*Konuşurken, ağzı yarı açık halde, donmuş gibi durur.*)

KRAL — (*Muhafıza*) Neyin var? Konuş, ilerle. Kendini heykel mi sanıyorsun?

MARIE — (*Kral'a*) Sorular sorma ona. Tartışmaya girişme. Emret. İradenin kasırgasında sürükleyip götür onu.

DOKTOR — Görüyorsunuz ya Majeste, artık hareket edemiyor. Artık konuşamaz, taş kesildi. Artık sizi duymuyor. Bu pek özel bir belirti. Tıp bakımından durum gayet açık.

KRAL — Kudretim var mı yok mu göreceğiz.

MARIE — Göster kudretin olduğunu. İstersen gösterebilirsin.

KRAL — İstedığimi gösteririm, kudretimi ispat ederim.

MARIE — Önce ayağa kalk.

KRAL — Kalkıyorum.

(*Gösterdiği çabadan yüzü buruşur.*)

MARIE — Görüyorsun ya ne kadar kolay.

KRAL — Görüyorsunuz ya ne kadar kolay. Siz söz birliği etmişsiniz. Yalancılar, fesatçılar, bolşevikler. (*Yürür. Kendisine yardım etmek isteyen Marie'ye*) Hayır, hayır tek başıma... Madem ki tek başıma yürüyebilirim. (*Düşer, Juliette, kaldırmak için atılır*) Kendi kendime kalkarım. (*Gerçekten kendi kendine kalkar, fakat çok güçlükle.*)

MUHAFİZ Yaşasın Kral. (*Kral, yeniden düşer*) Kral ölüyor.

MARIE — Yaşasın Kral!

(*Kral, asâsına dayanarak güçlkle kalkar.*)

MUHAFİZ — Yaşasın Kral. (*Kral yeniden düşer*) Kral öldü!

MARIE Yaşasın Kral! Yaşasın Kral!

MARGUERITE — Şu komediye bakın.

(Kral, güçlkle kalkar. Arada kaybolmuş olan Juliette yeniden görünür.)

JULIETTE — Yaşasın Kral! (Yeniden kaybolur. Kral, yine düşer.)

MUHAFİZ — Kral ölüyor.

MARIE — Hayır. Yaşasın Kral! Ayağa kalk. Yaşasın Kral!

JULIETTE — (Kral ayağa kalkarken görünüp sonra kaybolarak) Yaşasın Kral!

MUHAFİZ — Yaşasın Kral!

(Bu sahne trajik-kukla havasında oynanmalıdır.)

MARIE — Görüyorsunuz ya, gitgide iyileşiyor.

MARGUERITE — Bu, ölmeden önceki son çaba değil mi, doktor?

DOKTOR — Evet, evet, ölmeden önceki son çaba.

KRAL — Sadece ayağım kaymıştı. Herkesin başına gelir, gelebilir bu. Tacım! (Kral düşerken taç yere yuvarlanmıştı. Marie, tacı Kral'ın başına koyar) Kötüye işaret bu.

MARIE — İnanma böyle şeylere.

(Kral'ın asâsı düşer.)

KRAL — Bu kötüye alâmet.

MARIE — İnanma böyle şeylere. (Asâsını verir) Sıkı tut elinde, kapa parmaklarını.

MUHAFİZ — Yaşasın, yaşasın... (ve susar)

DOKTOR — (Kral'a) Majeste...

MARGUERITE — (Doktor'a, Marie'yi göstererek) Şunu susturmalı, yerli yersiz lâfa karışıyor. Artık iznimiz olmadan konuşamamalı.

(Marie kımldayamaz.)

MARGUERITE — (Kral'ı göstererek, Doktor'a) Şimdi ona anlatmaya çalışın.

DOKTOR — (Kral'a) Majeste, yıllarca önce, ya da üç gün önce krallığınız güllük gülistanlıktı. Üç gün içinde kazanmış olduğunuz bütün savaşları kaybettiniz. Kaybetmiş olduğlarınızı ise yeniden kaybettiniz. Ürünler çü-

rüyüp. ülkeyi kuraklık sardığından bu yana, ne kadar bitki varsa daha geçen perşembe çöl olan komşu ülkelere yeşillendirmeye gitti. Göndermek istediğin'z füzeler artık havalanmıyor, ya da biraz yükselip boğuk bir gürültüyle düşüyor.

KRAL — Teknik ârıza.

DOKTOR — Eskiden olmazdı.

MARGUERITE — Bitti artık başarılar. Bunu anlamalıs'n.

DOKTOR — Ağrılarınız, sancılarınız.

KRAL — Böyle şey bilmezdim. İlk defa başıma geliyor.

DOKTOR — Tamam işte. Vaktin geldiğine işaret, bu. Ağrılar birdenbire bastırdı değil mi?

MARGUERITE — Bunu beklemeliydin.

DOKTOR — Evet, birdenbire geldi, artık kendinizin hâkimi değilsiniz. Bunu hissediyorsunuz Efendimiz. Oylara soğukkanlılıkla bakın. Haydi, biraz cesaret.

KRAL — Kalktım ayağa. Yalan söylüyorsunuz. Kendi kendime kalktım.

DOKTOR — Durumunuz çok kötü; bir daha böyle bir gayret sarfedemiyeceksiniz.

MARGUERITE — Elbette bu hal fazla süremez. Daha bir şeyler yapabilir misin? Yerine getirilecek bir emir verebilir misin? Herhangi bir şeyi değiştirebilir misin? İstersen bir dene.

KRAL — Bütün irademi kullanmadığım için her şeyin düzeni bozuldu. Basit bir ihmal. Her şey yoluna girecek. Her şey elden geçirilip yeniden düzene konacak. Gücüm neye yeter göreceğiz. Muhafız, kımılta, yaklaş.

MARGUERITE — Yapamaz. Artık sadece başkalarının emrini yerine getirebilir. Muhafız, iki adım ilerle. *(Muhafız iki adım atar)* Muhafız, geri çekil. *(Muhafız, iki adım geri gider.)*

KRAL — Muhafızın kafası kopsun, muhafızın kafa-

sı kopsun. (*Muhafızın başı hafifçe bir sağa, bir sola oynar.*) Baş düşecek, baş düşecek.

MARGUERITE — Hayır. Sadece sallanıyor. Eskişinden faz'a değil.

KRAL — Doktorun başı düşsün, derhal düşsün! Haydi, haydi!

MARGUERITE — Doktorun başı omuzları üstünde hiç bu kadar iyi durmamıştı ve hiç bu kadar sağlam olmamıştı.

DOKTOR — Özür dilerim Efendimiz, bundan dolayı ne kadar mahcup olduğumu görüyorsunuz.

KRAL — Marguerite'in tacı yere düşsün, tacı derhal yere düşsün.

(*Bir daha Kral'ın tacı yere düşer. Marguerite, onu yerden alır.*)

MARGUERITE — Dur da başına koyayım.

KRAL — Mersi. Nedir bu aksaklıklar? Ne oldu da hükümüm geçmiyor size? Bunun böyle sürüp gideceğini sanmayın. Bu düzensizliğin sebebini bulacağım. Mekanizmada, çarklarda, can alıcı yerlerde paslanmış bir şeyler olmalı.

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Şimdi konuşabilirsin. izin veriyoruz.

MARIE — (*Kral'a*) Bir şey yapmamı söyle, hemen yapayım. Bir emir ver. Emret, Efendim, emret. Emrini derhal yerine getireyim.

MARGUERITE — (*Doktor'a*) Sevgi dediği şeyin, imkânsız olanı başarabileceğini sanıyor. Boş bir sanı. Her şey değişti şimdi. Olacak iş değil bu. Şimdi böyle oyunların çok ötesindeyiz, çok çok ötesinde.

MARIE — (*Arka arka sağa doğru gidip pencere önüne gelmiştir.*) Emret Kralım. Emret büyük askım. Bak ne kadar güzelim. Ne kadar hoş kokuyorum. Emredin de size doğru geleyim. size sarılayım.

KRAL — (*Marie'ye*) Gel bana, sarıl bana. (*Marie, hareket edemez.*) Duyuyor musun?

MARIE — Tabii duyuyorum. Dediğinizi yapacağım.

KRAL — Gel bana.

MARIE — Ben de çok istiyorum. Sözüünüzü yerine getireceğim, yapacağım dediğinizi... Ama elim ayağım tutmuyor.

KRAL — *Danset öyleyse.* (Marie kımıldayamaz). Danset. O halde, hiç olmazsa, pencereye doğru dön, onu aç ve kapa.

MARIE — Yapamıyorum.

KRAL — Muhakkak bir yerin tutuldu, şüphesiz bir yerin tutuldu. Bana doğru ilerle.

MARIE — Peki Efendim.

KRAL — Gülümsiyerek bana doğru gel.

MARIE — Peki Efendim.

KRAL — Haydi, yapsana dediğimi.

MARIE — Nasıl yürünür artık bilemiyorum. Birden unuttum.

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Ona doğru birkaç adım at.

(*Marie, Kral'a doğru biraz ilerler.*)

KRAL — Görüyorsunuz ya ilerliyor.

MARGUERITE — Beni dinledi de ondan. (*Marie'ye*) Dur, dur.

MARIE — Affedin, Majeste, suç bende değil.

MARGUERITE — (*Kral'a*) Daha başka delil lâzım mı?

KRAL — Emrediyorum, döşemeden ağaçlar bitsin. (*Ara*) Çatı yok olsun. (*Ara*) O da ne? Dediklerim olmuyor mu? Emrediyorum, yağmur yağsın. (*Ara, hiçbir şey olmaz*) Emrediyorum, yıldırım görünsün ve onu elimde tutayım. (*Ara*) Yapraklar yeniden yeşersin. (*Pencereye gider*) Ne? Yine mi hiç? Emrediyorum. Juliette büyük kapıdan girsin. (*Juliette, sağ dipteki küçük kapıdan girer*) Ordan değil, şurdan. Bu kapıdan çık. (*Büyük kapıyı gösterir. Juliette, sağ tarafta, karşıdaki küçük kapıdan çıkarken*) Emrediyorum, burada kal. (*Juliette çıkar*) Bo-

razaolar duyulsun. Emrediyorum, çanlar çalınsın. Emrediyorum, şerefime 121 päre top atılsın. (*Kulak kabartır*) Hiçbir şey! Hayır, hayır! Bir şeyler duyuyorum.

DOKTOR — Sadece kulaklarınız uğulduyor, Majeste.

MARGUERITE — (*Kral'a*) Boşuna yorulma. Gülünc oluyorsun.

MARIE — (*Kral'a*) Kendini fazla yoruyorsun sevgili Kral'ım. Umutsuzluğa kapılma. Ter içindesin. Dinlen biraz. Az sonra yeniden başlarız. Bir saat sonra zafer bizim.

MARGUERITE — (*Kral'a*) Bir saat 25 dakika sonra öleceksin.

DOKTOR — Evet Efendimiz. Bir saat 24 dakika 50 saniye sonra.

KRAL — (*Marie'ye*) Marie!

MARGUERITE — Bir saat 24 dakika, 41 saniye sonra. (*Kral'a*) Hazır ol.

MARIE — Kendini kapıp koyuverme.

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Artık aklını çelmeye uğraşma. Ona kollarını uzatma. Artık kaymaya başladı. Artık onu tutamazsın. Program harfi harfine uygulanacak.

MUHAFİZ — (*Yüksek sesle bildirerek*) Tören başlıyor.

(*Herkes yerini alır. Tören düzenine girilir. Kral tahtında, Marie de onun yanındadır.*)

KRAL — Zaman geri dönsün.

MARIE — Yirmi yıl öncesinde olalım.

KRAL — Geçen haftada olalım.

MARIE — Dün akşamda olalım. Zaman geri dön, zaman dön, zaman dur.

MARGUERITE — Artık zaman yok. Zaman ellerinde eridi.

DOKTOR — (*Dübbününl, yukarıya doğru kaldırıp* Ücretsiz PDF Kıtıp Arşivi - <https://rentey.org> *haktıktan sonra, Marguerite'e*) Duvarların, çatıların öte-

sini gösteren dürbünle bakılınca, gökte, Krallık Yıldız Kümesinin yerinde bir boşluk görünüyor. Kâinatın kara kaplı defterinde Majesteleri ölü olarak kayıtlı.

MUHAFİZ — Kral öldü, yaşasın Kral!

MARGUERITE — (*Muhafıza*) Sersem, sussan daha iyi olacak.

DOKTOR — Gerçekten de, diriden ziyade ölü.

KRAL — Hayır, ölmek istemiyorum. Rica ederim ölmeme engel olun. İnsafli olun, beni ölümün eline bırakmayın. İstemiyorum, ölmek istemiyorum.

MARIE — Ona dayanma gücü vermek için ne yapma'lı? Ben de gücten kuvvetten düşüyorum... Bana inanmıyor artık, yalnız onlara inanıyor. (*Kral'a*) Umudunu kesme, her şeye rağmen yine um.

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Aklımı karıştırma. Ona artık sadece kötülük ediyorsun.

KRAL — İstemiyorum, istemiyorum!

DOKTOR — Bu buhran önceden biliniyordu; son derece normal. İlk direnme şimdiden başladı.

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Buhran sona erecek.

MUHAFİZ — (*Yüksek sesle*) Dikkat! Kral sona eriyor.

DOKTOR — Majestelerine çok üzüleceğiz. Her yerde bunu söyleyeceğiz.

KRAL — Ben ölmek istemiyorum!

MARIE — Yazık! Saçları birden ağarıverdi. (*Gerçekten Kral'ın saçları beyazlaşmıştır*) Alnında, yüzünde kırışıklıklar birikiyor. Bir anda 14 yüzyıl birden yaşlandı.

DOKTOR — Ne çabuk modası geçti.

KRAL — Krallar ölümsüz olmalıydı.

MARGUERITE — Fâni bir ölümsüzlükleri vardır.

KRAL — Bana, kendim karar verdiğim zaman öleceğim vaadedilmişti.

MARGUERITE — Çünkü daha önce karar vereceğin düşünülmüştü. Hükmetmekten zevk aldın, şimdi de ken-

dini karar vermeye zorlamalıydın. Canlıların ılık çamuru-na gömüldün. Şimdi de donacaksın.

KRAL — Beni aldattılar. Önceden haber vermeliydiler, beni aldattılar.

MARGUERITE — Sana haber verilmişti.

KRAL — O zaman çok erkendi, şimdi de çok geç. Ömek istemiyorum!.. Madem ki artık tek başıma kendimi kurtaramıyorum, beni sizler kurtarın.

MARGUERITE — Gafil avlandınsa bu senin hatan. Kendini buna hazırlamalıydın. Vaktin olmadı bir türlü. Buna mahkûm olduğuna göre, onu ilk günden düşünmen gerekirdi, sonra her gün, her gün beş dakika. Hiç de fazla değildi. Her gün beş dakika. Sonra on dakika, çeyrek saat, yarım saat; böyle hazırlanılır.

KRAL — Böyle yapmayı düşünmüştüm.

MARGUERITE — Hiç bir zaman ciddî olarak değil, hiç bir zaman bütün varlığıyla değil.

MARIE — Nasıl düşünsün, yaşıyordu.

MARGUERITE — Çokook (*Kral'a*) Halbuki, buna bütün düşüncelerinin ardında her zaman yer vermeliydin.

DOKTOR — Hiç bir zaman ileri görüşlü olmadı, alelade biri gibi günü gününe yaşadı.

MARGUERITE — Durmadan geciktiriyordun. 20 yaşındayken, bu hazırlığa başlamak için 40 ımı bekliyeceğim diyordun, 40 yaşına geldin...

KRAL — O zaman sağlığım yerindeydi, o zaman o kadar gençtim ki!

MARGUERITE — 40 yaşında, 50 yaşımı bekliyeyim, dedin. 50 yaşında...

KRAL — O zamanlar hayat doluydum, öylesine hayat doluydum ki!

MARGUERITE — 50 yaşında 60 ını beklemek istiyordun. Yaşın 60, 90, 125, 200, 400 oldu. Hazırlanmaları artık, 10 yıl öteye değil, 50 ser yıl öteye atıyordun. Sonra da yüz yıllar ötesine attın.

KRAL — Artık tam başlayayım diyordum. Ah! Önümde bir asır bulunsaydı, belki vaktim olurdu.

DOKTOR — Bir saatten biraz fazla vaktiniz var Efendimiz. Bir saat içinde her şeyi yapıp bitirmek gerekiyor.

MARIE — Yetiştiremez, mümkün değil. Ona zaman bırakmalı biraz.

MARGUERITE — İşte imkânsız olan bu. Fakat bir saatte her şeyi yapabilir.

DOKTOR — İyi kullanılan bir saat, unutmalarla, ihmallerle geçmiş nice yüzyıldan bin defa yeğdir. Beş dakika yeter, şuurlu on saniye kâfi. Ona bir saat veriliyor: 60 dakika, 3600 saniye. Talihi var.

MARGUERITE — Ömrü hep yollarda, yolculuklarda vakit öldürmekle geçti.

MARIE — Biz hüküm sürdük, o çalıştı.

MUHAFİZ — Herkül gücü isteyen çalışmalar.

MARGUERITE — Hem de ne çalışmalar; ıvır zıvır! *(Juliette girer.)*

JULIETTE — Zavallı Majeste, zavallı Efendimiz, okul kaçağı gibi şurada burada dolaştı.

KRAL — Ben, ödevlerini yapmadan imtihana giren bir öğrenci gibiyim. Dersini hazırlamadan...

MARGUERITE — *(Kral'a)* Bunun için merak etme.

KRAL — İlk temsil gecesini rolünü bilmeyen ve kafasında boşluklar, boşluklar, boşluklar bulunan bir oyuncu gibi. Nutkunun daha ilk kelimesinden habersiz, hattâ kime hitabedeceğini bilmeden, kürsüye itilen bir hatip gibi. Ben bu halkı tanımıyorum, tanımak istemiyorum, ona diyecek bir şeyim yok... Ne durumdayım görüyorsunuz.

MUHAFİZ — Kral, "durumu"na imada bulunuyor.

MARGUERITE — Durumundan haberi var mı ki?

JULIETTE — Daha yüzyıllarca, okul kaçağı gibi şurada burda dolaşmak istiyor.

KRAL — Sınıfta kalmak isterdim.

MARGUERITE — İmtihanı vereceksin. Sınıfta kalan yok.

DOKTOR — Bunun için elinizden bir şey gelmez Majeste. Bizim elimizden de. Bizler, mucizeler yaratmıyan tıbbın temsilcileriyiz.

KRAL — Halk durumu biliyor mu? Haber verdiniz mi? Kralın öleceğini herkesin bilmesini istiyorum. (*Pencereye koşar, büyük bir gayretle camı açar, daha fazla topallamaktadır.*) Ey ahali, ben ölmek üzereyim. Beni dinleyin, Kral'ınız ölecek.

MARGUERITE — (*Doktor'a*) Kimse duymamalı. Bağırmasına engel olun.

KRAL — Kral'a dokunmayın. Öleceğimi bütün dünyaya bilmesini istiyorum. (*Bağırır.*)

DOKTOR — Bu bir rezalet.

KRAL — Ey ahali, ölmem gerekiyormuş!

MARGUERITE — Artık Kral değil, sanki boğazlanan bir domuz.

MARIE — O, sadece bir Kral, sadece bir insan.

DOKTOR — Majeste, XIV. Louis'nin ölümünü düşünün. II. Philippe'in, 20 yıl tabutunda uyuyan Charles Quint'in ölümünü düşünün. Majestelerine düşen vekarla ölmektir.

KRAL — Vekarla ölmek mi (*Pencereye*) İmdat! Kral'ınız ölecek!..

MARIE — Zavallı Kral, zavallı Kral'ım.

JULIETTE — Boşuboşuna bağırıyor.

(*Uzaktan hafif bir yankı duyulur: "Kral ölecek!"*)

KRAL — Duyuyor musunuz?

MARIE — Duyuyorum, ben duyuyorum.

KRAL — Bana cevap veriliyor, belki beni kurtaracaklar.

JULIETTE — Kimsecikler yok.

(*Yankı duyulur: "İmdat!"*)

DOKTOR — Bu, gecikmeyle cevap veren yankıdan başka bir şey değil.

MARGUERITE — Her işin kötü gittiği bu krallıkta alışılan gecikme.

KRAL — (*Pencereden uzaklaşarak*) İmkânsız. (*Yeniden pencereye gelerek*) Korkuyorum, olacak şey değil bu.

MARGUERITE — Kendisini ilk ölecek insan sanıyor.

MARIE — Herkes ilk defa ölür.

MARGUERITE — Zor şey.

JULIETTE — Herkes gibi ağlıyor.

MARGUERITE — Korkusu, ürküntüsü, ona sadece bayağılıklar ilham ediyor. Örnek sözler söyleyeceğini ummuştum. (*Doktor'a*) Sizi, ölüm bildirisini hazırlamakla görevlendiriyorum. Ona başkalarından güzel söz'ler söyleriz. Gerektiğinde kendimiz uydururuz.

DOKTOR — Hikmetler, özlü sözler katarız. (*Marguerite'e*) Devrinin efsanesine ihtimam gösteririz. (*Kral'a*) Efsanenize ihtimam göstereceğiz Majeste.

KRAL — (*Pencerede*) Ahali, imdat!.. Millet, imdat!..

MARGUERITE — Yetmedi mi Majeste? Boşuna yoruluyorsun.

KRAL — (*Pencerode*) Hanginiz bana hayatını verir? Kral'a kim hayatını verir; iyi Kral'a, zavallı Kral'a hayatını kim verir?

MARGUERITE — Ne ayıp!

MARIE — Bütün şanslarını denesin, en zayıf olanların bile.

JULIETTE — Memlekette kimse kalmadığına göre... (*Çıkar.*)

MARGUERITE — Casuslar var.

DOKTOR — Düşmanlar kulak vermiş, sınırlarda bekliyor.

MARGUERITE — Korkusu hepimizi utanca boğacak.

DOKTOR — Yankı artık cevap vermiyor. Sesi artık uzaklara gitmiyor. Boşuna bağıyor, sesi ilerlemiyor. Bahçe yine radar bile gidemiyor.

MARGUERITE — *(Kral inlerken)* Böğürüyor.

DOKTOR — Artık kendisini bizden başka işiten yok. Kendi bile, kendi sesini duymuyor.

(Kral döner. Sahnenin ortasına doğru birkaç adım atar.)

KRAL — Üşüyorum, korkuyorum, ağlıyorum.

MARIE — Organları ağırlaşp karıncalanıyor.

DOKTOR — Romatizmadan hareket edemiyor. *(Marguerite'e)* Ağrılarını dindirmek için bir iğne?

(Juliette, tekerlekli bir hasta koltuğu ile görünür. Arkasında taç ve kraliyet arması vardır.)

KRAL — İğne istemiyorum.

MARIE — İğne yok.

KRAL — Bunun ne olduğunu bilirim. Daha önce yaptırdım. Size bu koltuğu getirin demedim. Dolaşmak istiyorum, hava almak istiyorum.

(Juliette, koltuğu sahnenin bir köşesine, sağa, bırakır ve çıkar.)

MARGUERITE — Koltuğa otur, düşeceksin.

(Gerçekten, Kral sallanır.)

KRAL — Hayır, ayakta durmak istiyorum.

(Juliette, bir battaniye ile döner.)

JULIETTE — Efendimiz, dizlerinizde bir örtüyle ve sıcak su kesesiyle daha rahat edeceksiniz. *(Çıkar.)*

KRAL — Hayır, ayakta kalmak istiyorum. Haykırmak, ulumak istiyorum. Ulumak istiyorum. *(Bağırır.)*

MUHAFIZ — *(Yüksek sesle)* Majesteleri uluyorlar!..

DOKTOR — *(Marguerite'e)* Uzun zaman uluyamıyacak. Hastalığın seyrini biliyorum. Birazdan yorulup duracak ve bizi dinleyecek.

(Juliette, sıcak su kesesi ve kalın bir hırkayla girer.)

KRAL — *(Juliette'e)* Bunları yasak ediyorum.

MARGUERITE — Haydi otur, çabuk otur.

KRAL — İtaat etmiyorum. *(Tahtın basamaklarını*

çıkarak ister; çıkamaz. Soldaki Kraliçe tahtına oturmaya gider, oraya yığılır.) İstemiyerek düştüm.

(Kral'ı, yukarıda söylenen şeylerle takip etmiş olan Juliette, onları tekerlekli koltuğa yerleştirmeye gider.)

MARGUERITE — (Juliette'e) Asâsını elinden al, fazla ağır.

KRAL — (Bir takkeyle kendisine doğru gelen Juliette'e) Bu takkeyi istemiyorum. (Takke başına konmaz.)

JULIETTE — Bu daha hafif bir taç.

KRAL — Asâmı bana bırak.

MARGUERITE — Onu taşıyacak gücün yok artık.

DOKTOR — Üzerine dayanmak zahmetine katlanmayacaksınız artık. Sizi taşıyacaklar, koltukta yürütecekler.

KRAL — Asâmı bırakmak istemiyorum!

MARIE — (Juliette'e) Madem arzu ediyor, asâsını bırakın.

(Juliette, soru dolu gözlerle Marguerite'e bakar.)

MARGUERITE — Pekâlâ, bir mahzur görmüyorum.

(Juliette, Kral'a asâsını geri verir.)

KRAL — Belki de doğru değil. Doğru olmadığını söyleyin bana. Bu, bir kâbus. (Diğerleri susarlar.) Belki daha onda bir, binde bir şans var. (Diğerleri susarlar. Kralı hıçkırır.) Piyangoda sık sık kazanırdım.

DOKTOR — Majeste!

KRAL — Artık sizi dinlemek istemiyorum, çok korkuyorum. (Hıçkırır, inler.)

MARGUERITE — Dinlemelisin.

KRAL — Sözlerinizi işitmek istemiyorum. Beni korkutuyor. Artık hiçbir şey duymak istemiyorum. (Kendisine yaklaşmak isteyen Marie'ye) Sen de yaklaşma. Merhamet'in bana korku veriyor.

(Kral, yeniden inler.)

MARIE — Küçük bir çocuk gibi. Yeniden çocukluğuna döndü.

MARGUERITE — Yüzü buruşuklar içinde, sakallı, çirkin bir çocuk. Ne de hoşgörölüsünüz.

JULIETTE — (*Marguerite'e*) Kendinizi onun yerine koymuyorsunuz.

KRAL — Kconuşun benimle, aksine, konuşun. Etrafımı sarın, bana destek olun, yardım edin bana... Hayır, kaçmak istiyorum.

(*Güçlülkle kalkar ve sağdaki diğer küçük tahta oturmaya gider.*)

JULIETTE — Bacakları artık kendisini taşımıyor.

KRAL — Kollarımı oynatırken de güçlük çekiyorum, yoksa vakit geldi mi? Hayır. Madem ölümsüz olmyacaktım, ne diye dünyaya geldim? Lânet olası ana-babalar. Ne acayip fikir, ne tuhaf şaka! Ben dünyaya geleli beş dakika oldu, evleneli üç dakika.

MARGUERITE — Tam 283 yıl oldu.

KRAL — Tahta çıkalı iki buçuk dakika oldu.

MARGUERITE — 277 yıl, üç ay oldu.

KRAL — Şöyle bir rahat nefes almaya vaktim olmadı. Hayatı tanımaya vaktim olmadı.

MARGUERITE — (*Doktor'a*) Bunun için en küçük bir çaba göstermedi.

MARIE — Bütün hayatı, çiçekli bir yolda kısa bir gezinti, tutulmamış bir söz ve çabuk solan bir gülümseme olmuş oldu.

MARGUERITE — (*Devam ederek, Doktor'a*) Halbuki kendisine bunu açıklayacak büyük bilginleri vardı. İlâhiyatçılar, gün görmüş kişiler ve hiç okumadığı kitaplar yanıbaşındaydı.

KRAL — Vaktim olmadı.

MARGUERITE — (*Kral'a*) Daha vaktim var derdin hep.

KRAL — Vaktim olmadı, hiç vaktim olmadı.

JULIETTE — Yeniden başlıyor.

MARGUERITE — (*Doktor'a*) Hep aynı terane.

DOKTOR — Daha iyiye gidiyor. İnliyor, ağlıyor ama,

düşünmeye de başlıyor. Şikâyet ediyor, aklıma geleni söylüyor, çırpınıyor, bunlar da kaderine razı olmaya yöneldiğini gösteriyor.

KRAL — Asla razı olmayacağım.

DOKTOR — Böyle söylemesi razı olacağına işarettir. Demek ki artık meselenin farkına varıyor.

MARGUERITE — Hele şiiikir. Sonunda bu da oldu.

DOKTOR — Majeste, tam 180 defa harp yaptınız. Ordularınızın başında 2000 savaşa katıldınız. Önceleri, gızalıcı, kırmızı beyaz püsküllü, bir atın üstünde. Hem de hiç korkmadan. Sonra, orduyu modernleştirdiğinizde, savaşlara bir tank üzerinde, ya da kafilenin başındaki avcı uçağının kanadı üzerinde katıldınız.

MARIE — O, bir kahramandı.

DOKTOR — Bin defa ölümle burun buruna geldiniz.

KRAL — Sadece burun buruna gelirdim. Ölüm bana göre değildi, bunu hissederdim.

MARIE — Sen bir kahramandı, duyuyor musun? Hatırlarnaya çalış.

MARGUERITE — Şimdi burada bulunan doktor ve aynı zamanda cellât eliyle kaç kişiyi kat'ettin.

KRAL — İnfaz etmek, katletmek değildir.

DOKTOR — (*Marguerite'e*) İnfaz Majeste, katil değil. Ben emirleri yerine getirirdim. Ben ö'üm için emir vermekten çok, verilen emirleri yerine getirirdim. Ve bu işi acı çekirmeden yapardım. Zaten pişmanım, affederseniz.

MARGUERITE — (*Kral'a*) Sözlerime kulak ver: ailemi, rakip kardeşlerini, uzak-yakın bütün akrabalarını dostlarını ve hayvanlarını öldürttün, topraklarını ateşe verdirdin.

DOKTOR — Majesteleri, bir gün nasıl olsa ölecekler derdi.

KRAL — Bunlar, hep, Devletin yönetimi içindi.

MARGUERITE — Sen de Devlet yüzünden ölüyor-

KRAL — Fakat Devlet ben'im.

JULIETTE — Zavallı devletlime bakın!

MARIE — O kanundu, kanunlar üstünde bir kanun.

KRAL — Artık kanun değilim.

DOKTOR — Gitgide farkına varıyor.

MARGUERITE — Bu da işleri kolaylaştırıyor.

KRAL — (*İnliyerek*) Artık kanunların üstünde değilim, kanunların üstünde değilim artık.

MUHAFİZ — (*Yüksek sesle*) Kral artık kanunların üstünde değil.

JULIETTE — Artık kanunların üstünde değil, zavallı ihtiyar. Bizim gibi artık. Sanki dedem.

MARIE — Zavallı yavrucak, zavallı çocuğum.

KRAL — Bir çocuk! Bir çocuk! O halde yeniden başlıyorum! Yeniden başlamak istiyorum. (*Marie'ye*) Bir bebek olmak istiyorum, sen annem olacaksın. O zaman ölüm beni almaya ge'lemeyecek. Okumasını yazmasını bilmiyorum. Küçük arkadaşlarla okula gönderin beni. İki kere iki kaç eder?

JULIETTE — İki kere iki dört eder.

MARGUERITE — (*Kral'a*) Kaç ettiğini biliyorsun.

KRAL — O fısıldadı... Yazık ki hileye imkân yok. Yazık, yazık, şu anda nice nice insanlar doğuyor; bütün dünyada sayısız doğumlar.

MARGUERITE — Bizim ülkemizde değil.

DOKTOR — Doğum sıfıra düştü.

JULIETTE — Bir marul bile yetişmiyor, bir ot bile bitmiyor.

MARGUERITE — (*Kral'a*) Mutlak kısırlık, senin yüzünden.

MARIE — Böyle üzerine yüklenilmesini istemiyorum.

JULIETTE — Belki her şey yeniden yetişecek.

MARGUERITE — Ölmeyi kabul ettiği zaman. On-suz.

KRAL — Bensiz, ben olmadan. Mezarımın üstünde yiyip içecekler, gülüp oynayacaklar. Hiç yaşamamış hale

geleceğim. Aaah! Ne olur beni unutmayın. Arkamdan ağlansın, yas tutulsun, umutsuzluk çekilsin. Anılarım bütün tarih kitaplarına geçsin. Herkes hayatımı ezberle bilsin. Herkes onu yeniden yaşasın. Öğrencilerin ve bilginlerin de tek konuları krallığım, kahramanlıklarım ve ben olayım. Bütün öteki kitaplar yakılsın. Ne kadar heykel varsa yıkılsın, meydanların hepsine benim heykellerim dikilsin. Bakanlıklara, belediyelere, vergi dairelerine, hastahanelere resimlerim asılsın. Bütün uçaklara, gemilere, her çeşit taşıma aracına benim adım verilsin. Öteki bütün krallar, savaşçılar, şairler, şarkıcılar, filozoflar unutulsun, akıllarda yalnız ben yer edeyim. Herkesin tek adı, tek soyadı olsun: benimki. Okumayı öğrenmeye adım hecelenerek başlansın: Bé - Bé - Bérenger. Bütün kutsal resimlerde, bütün kiliselerdeki milyonlarca haç üzerinde benim tasvirim bulunsun, âyinler adıma düzenlensin. âyinlerde verilen kutsal ekmek ben olayım. Aydınlık pencerelerde gözlerimin rengi ve şekli belirsin. Nehirler ovalara yüzümü çizsin! Ebediyen anılayım. Şefaat benden dilsin. Bana yalvarılsın, bana yakarılsın.

MARIE — Be'ki yeniden dönersin.

KRAL — Belki de yeniden dönerim. Vücudum olduğu gibi, bir sarayda, taht üzerinde saklansın, bana yiyecekler getirilsin. Çalgıcılar benim için çalsınlar, bâkireler soğumuş ayaklarıma kapansınlar.

(Bu tiradı söylemek için Kral ayağa kalkmıştır.)

JULIETTE — *(Marguerite'e)* Hezeyan bu. Madame.

MUHAFİZ — *(Yüksek sesle)* Majeste Kral Hazretleri hezeyan halindeler.

MARGUERITE — Henüz değil. Şimdilik sağduyusu fazla yerinde. Hem fazla hem de yeteri kadar değil.

DOKTOR — *(Kral'a)* Eğer iradeniz böyleyse, vücudunuz mumyalanıp muhafaza edilecek.

JULIETTE — Artık ne kadar dayanırsa.

KRAL — Korkunc! Mumyalanmak istemiyorum. Böyle bir ceset olmak istemiyorum. Yakılmak istemiyorum!

Gömillmeyi istemiyorum. Akbabalara, yırtıcı hayvanlara verilmeyi istemiyorum. Sıcak, taze, yumuşak ve emin kollar arasında saklayın beni.

JULIETTE — Ne istediğini kendisi de pek iyi bilmiyor.

MARGUERITE — Onun yerine biz karar vereceğiz. (*Marie'ye*) Aman kendinizi kaybetmeyin. (*Juliette ağlar*) Bu da öyle. Her zaman aynı.

KRAL — Benden bahsedilecek bile olsa, bu ne kadar sürer. Kıyamete kadar hatırlardan çıkmıyayım. Zamanların sonundan da sonra, 20.000 yıl, 255 milyar yıl sonra da... Kimse kimseye yâr değil. Daha önce unutacaklar. Hepsi, hepsi bencil. Ancak kendi hayatlarını düşünüyorlar, benimkini değil... Bir gün dünya yıpranıp çökecek tabii. Kâinat parça parça olacak nasıl olsa. Ha yarın olmuş, ha yüzyıllar sonra, aynı şey. Bitmeye mahkûm her şey şimdiden bitmiş demektir.

MARGUERITE — Her şey artık dünün malı.

JULIETTE — Hattâ bugün bile dün de kaldı.

DOKTOR — Her şey geçmiş.

MARIE — Sevgilim, Kral'ım, geçmiş ve gelecek diye bir şey yok. Bunu aklına koy. Ancak içinde yaşadığımız zaman var. Her şey şimdiki zamanda. Bugünle birleş sen de. Bugünü yaşa.

KRAL — Ben artık geçmişte yaşayan bugünüm.

MARIE — Hayır, hayır!

MARGUERITE — (*Kral'a*) İşte böyle, her şeyi açıkça gör Bérenger.

MARIE — Evet, açıkça gör Kral'ım, sevgilim. Artık kendini yiyip bitirme. Var olmak sadece bir kelime, bir kalıp; ölmek de öyle. Düşünce eseri şeyler. Bunu anlasan hiçbir şey sana dokunamaz, erişemez. Kendine tutun, hep kendine. Gözlerini yalnız kendine çevir. Başka her şeyi unut. Sen şimdi, şimdi varsın. Sadece bitmeyen bir soru ol: bu nedir, bu nedir? Cevap vermek imkânsızlığı cevabın ta kendisidir, kabından taşan ve yayılan varlı-

ğının ta kendisi. Sonsuz hayret ve şaşkınlığa gömül, ancak böyle ölümsüzleşirsin. Şaşır, gözlerin kamaşsın, artık her şey sana yabancıdır. Zindanın demirlerini ayır, duvarlarını çökert, tanımlamalardan kurtar kendini. İşte o zaman rahat nefes alacaksın.

DOKTOR — Havasızlıktan boğuluyor.

MARGUERITE — Korku ona ufukları tıkıyor.

MARIE — Bırak seni sevinçle, ışık kaplasın. Şaşkınlığa düşürsün, gözlerini kamaştırsın. Göz kamaşması, bir dalga, ışıktan bir nehir gibi etini, kemiğini sarar. Yeter ki sen iste.

JULIETTE — Hiç istemez olur mu?

MARIE — *(Ellerini birleştirip yalvararak)* Ne olur o Haziran sabahını hatırla. Beraber deniz kıyısındaaydık. Sevinç seni aydınlatıyor, içini sarıyordu. Sevinç senin kendi malın oluyordu. Onun bereketini, değişmiyeceğini ve hep böyle sürüp gideceğini söylüyordun. O zaman öyle idiye, şimdi de öyle. O göz kamaştıran şafak sendeydi, sendi. Eğer öyle idiye, her zaman öyledir. Onu yeniden bul, kendinde ara.

KRAL — Hiçbir şey anlamıyorum.

MARIE — Kendini bile anlamıyorsun artık.

MARGUERITE — O kendini hiç bir zaman anlıyamadı.

MARIE — Kendine gel, varlığını duy.

KRAL — Nasıl yapsam ki bunu? Kimse bana yardım etmiyor, ya da etmek istemiyor. Kendim bile artık kendime yardım edemiyorum. Ey güneş, yardım et bana güneş, gölgeyi kov, geceye engel ol. Güneş, güneş, bütün mezarları aydınlat, karanlık köşe-bucağa gir, benim içime dol. Ah! Ayaklarım soğumaya başlıyor, beni ısıtmaya gel. Vücuduma, derimin altına, gözlerimin içine gir. Sönen ışıklarını yeniden yak. Görmek istiyorum, görmek, görmek istiyorum. Güneş, güneş bana üzülmecek misin? Sevgili güneş, iyi güneş koru beni. Bir küçük kurban gerekiyorsa, bütün dünyayı kurut, öldür. Her-

kes ölsün, yeter ki ben yaşıyayım; uçsuz bucaksız çöl-lerde tek başıma kalsam bile. Yalnızlıkla anlaşıyorum. Başkalarının anılarını saklarım, onlara bütün kalbimle üzülürüm. Boşluğun saydam sonsuzluğunda yaşayabilirim. Başkasının arkasından ağlamak, arkasından ağlanmaktan yeğdir. Zaten arkamdan ağlıyacak yok. Günün ışığı imdat!

DOKTOR — (*Marie'ye*) Sizin bahsettiğiniz ışık, bu ışık değildi. Ona öğütlediğiniz süreklilik çölü, bu ıssız çöl değildi. Sizi anlamadı. Artık anlayamaz da, zavallı beyin.

MARGUERITE — Boşuna çaba. Çıkar yol bu değil.

KRAL — Yaşamak istiyorum! Bütün dişlerim yüz-yıllar boyu sancıyarak bile olsa, yine de razıyım. Yazık ki, bir gün ergeç bitmesi gereken şey, şimdiden bitti demek.

DOKTOR — O halde Efendimiz, daha ne bekliyorsunuz?

MARGUERITE — Bitmez tükenmez nutkunun sona ermesini. (*Kraliçe Marie'yi ve Juliette'i göstererek*) Aman bir de şu ağlaşan iki kadın. Onların bu hareketi, Kral'ı daha çok bu dünyaya bağlayıp hızını kesiyor.

KRAL — Hayır, çevremde yeteri kadar ağlanmıyor, bana yeteri kadar acınmıyor. Yeteri kadar yas tutulmuyor. (*Marguerite'e*) Ağlamalarına, ulumalarına, Kral'a, genç Kral'a, zavallı küçük Kral'a, yaşlı Kral'a acımalarına engel olunmasın. Arkasından ağlıyacaklarını, beni bir daha görmeyeceklerini, terkedileceklerini, yapayalnız kalacaklarını düşündükçe, ben onlara acıyorum. Hâlâ, herkesi yine ben düşünüyorum. Ey başkaları, benim içime, derimin altına girin, benim yerimi alın. Ölüyorum ben, duyuyor musunuz? Öleceğimi söylemek istiyorum, fakat söyleyemiyorum. Sadece boşuboşuna lâf ediyorum.

MARGUERITE — Hem de hâlâ!

DOKTOR — Sözlerine önem vermeye değmez. Hep aynı şeyler, yeni bir şey yok.

KRAL — Hepsi bana yabancı. Onları ailem sanıyordum. Korkuyorum, batıyorum, boğuluyorum, artık hiçbir şey bilmiyorum. Hiç var olmadım, ölüyorum.

MARGUERITE — İşte boş lâflar bunlar, edebiyat bu.

DOKTOR — Son âna kadar bununla vakit geçirilir. Yaşadıkça, her şey boş söz, edebiyat için bahane.

MARIE — Eğer bu, onu ferahlatıyorsa.

MUHAFİZ — *(Yüksek sesle)* Edebiyat Kral'ı ferahlatıyor.

KRAL — Yok, yok, hayır. Biliyorum, hiçbir şey bana ferahlık veremez. Edebiyat bir yandan beni dolduruyor, bir yandan da boşaltıyor. Ah, ah, ah... *(Inilttiler. Sonra tumturalıcsız, yavaşça inliyormuş gibi)* Sizler, hepiniz, benden önce ö'lenler, sayısız kişiler, yardım edin bana. Ölmek için, ölümü kabul etmek için, nasıl hareket ettiniz. Bana onu öğretin. Vereceğiniz örnek beni teselli etsin. Koltuk değneği gibi, kardeş kolları gibi size dayanayım. Aştığınız kapıyı aşmama yardım edin. Bana yardım etmek için bir an olsun bu yana geçin. Vaktiyle korkmuş olan ve ölümü kabul etmek istemiyen sizler, bana yardım edin. Nasıldı sizin başınıza ge'len? Kim sizle re destek olmuştu Kim sizi hazırlamıştı? Kim sizi sürüikle mişti? Son âna kadar korkmuş muydunuz? Ey güçlü ve cesur olan sizler! Umursamazlık ve soğukkanlılıkla ölümüne razı olanlar! Gelip bana da umursamamayı öğretin, soğukkanlı o'mayı öğretin, kadere rıza göstermeyi öğretin, kadere boyun eğmeyi öğretin. *(Bundan sonraki konuşmalar, âdeta âhenkli bir âyin havasında, oyuncuların çeşitli hareketleri ile diz çökerek, kolları açarak söylenip oynanacaktır.)*

JULIETTE — Siz heykeller, siz aydınlanmış olanlar, siz karanlık'larda kalanlar, siz geçmiş kişiler, siz gölgeler, siz anılar!..

MARIE — Ona, serinkanlı olmayı öğretin.

MUHAFİZ — Ona, kayıtsız kalmayı öğretin.

DOKTOR — Kadere boyun eğmeyi öğretin ona.

MARGUERITE — Ona, aklın, mantığın sesini duyurun, sükûta bulsun.

KRAL — Siz intihar etmiş olanlar, yaşamaktan, varlıktan iğrenmeyi öğretin bana. Bezginliği, usancı öğretin bana. Hangi ilâcı almalı bunun için?

DOKTOR — Rahatlatıcı, yatıştırıcı haplar yazabiliyim.

MARGUERITE — Onları geri çıkarır.

JULIETTE — Siz anılar...

MUHAFİZ — Siz eski, tanıdık yüzler...

JULIETTE — Sizler ki artık, yalnız anılarda varsınız.

MUHAFİZ — Anıların anılarının anıları...

MARGUERITE — Öğrenmesi gereken şey, önce biraz kendini bırakmak ve sonra da açıkça teslim olmak.

MUHAFİZ — Sizleri yardıma çağırıyoruz.

MARIE — Siz sisler, siz çiğler...

JULIETTE — Siz dumanlar, siz bulutlar...

MARIE — Siz azizeler, siz bilgiler, siz deliler; sizler ona yardım edin, madem ki artık ben yardım edemiyorum.

JULIETTE — Ona yardım edin.

KRAL — Sizler ki neşe içinde öldünüz, sizler ki ölümle yüzyüze geldiniz, sizler ki kendi sonunuza tanık oldunuz...

JULIETTE — Kral'a yardım edin.

MARIE — Hepiniz ona yardım edin, yalvarırım yardım edin ona.

KRAL — Siz mutlu ölümler, son ânda başucunuzda kimin yüzünü gördünüz? Hangi gülümseyiş sizi rahatlatmıştı ve gülümsetti? Sizi aydınlatan son ışık hangisiydi?

JULIETTE — Yardım edin ona, sizler, milyonlarca ölü.

MUHAFİZ — Ey Büyük Hiç, Kral'a yardım edin.

KRAL — Milyonlarca ölü. İç sıkıntımı çoğaltıyor. On-

ların can çekişmelerini kendimde duyuyorum şimdi. Hadsiz hesapsız ölüyorum, İçimde nice âlemler sönüyor.

MARGUERITE — Hayat bir gurbettir.

KRAL — Biliyorum, biliyorum.

DOKTOR — Neticede Majeste, kendi vatanınıza döneneceksiniz.

MARIE — Doğmadan önce bulunduğun yere döneceksin. Bu kadar korkma. Orasını tanıyorsun tabii, hayal meyal olsa bile.

KRAL — Gurbette kalmayı seviyorum. Vatanımdan uzaklaştım ben. Oraya dönmek istemiyorum. Nasıl bir âlemde o?

MARGUERITE — Hatırlamaya çalış; biraz gayret sarfet.

KRAL — Bir şey görmüyorum; hiçbir şey görmüyorum.

MARGUERITE — Hatırla, haydi düşün, haydi dikkatini topla. Düşün; düşün, hiç bir zaman düşünmedin.

DOKTOR — Orasını bir daha hiç düşünmedi.

MARIE — Öteki dünya, kaybolmuş dünya, unutulmuş, batmış dünya, yeniden belirin.

JULIETTE — Öbür ova, öbür dağ, öbür vâdi...

MARIE — Adınızı hatırlatın ona.

KRAL — O dünyadan hiçbir şey hatırlamıyorum.

JULIETTE — Vatanını hatırlamıyor.

DOKTOR — Çok zayıf düştü, hatırlayacak halde değil.

KRAL — En küçük, zerre kadar bir hasret bile duyuyorum.

MARGUERITE — Anılarına gömül. Anıların yokluğuna, anıların ötesine dal. (*Doktor'a*) Sadece bu dünyanın özlemini duyuyor.

MARIE — Anılar ötesi anı, ona görün, ona yardım et.

DOKTOR — Görüyorsunuz ya, onu derinlere daldırmak, başlı başına bir mesele.

MARGUERITE — Yapılması şart.

MUHAFİZ — Majesteleri hiç derine inmedi.

JULIETTE — Yazık, hiç kendini alıstırmadı.

MARGUERITE — Bunu eniade sonunda öğrenmesi gerekecek.

KRAL — Ölüm tehlikesi karşısında, küçücük bir kaçınca bile çırpınır, karşı kor, birden tek başına kalmıştır, sürüsünden koparılmıştır. Onda da bütün kâinat söner. Madem ki kimse istemiyor, ölmek tabî bir şey değil. Yaşamak istiyorum.

JULIETTE — Hep yaşamak istiyor, bütün bildiği bu.

MARIE — Çünkü daima yaşadı.

MARGUERITE — Artık çevresine bakmamalı, düşlere takılmamalı, içine dönüp kapanmalı. (*Kral'a*) Konuşma artık, sus, taşkınlık yapma. Etrafına bakma, bu sana iyi gelecek.

KRAL — Ben böyle iyilik istemiyorum.

DOKTOR — (*Marguerite'e*) Şımanlık oraya gelmedik. Daha onu yapamaz. Majestelerini, o yöne çevirmeli, itmeli elbette, fakat o kadar hızlı değil.

MARGUERITE — Kolay olmayacak ama, bizim sabrımız var.

DOKTOR — Sonuçtan eminiz.

KRAL — Doktor, doktor, yoksa can çekişme başladı mı? Yok, yok yanıyorsunuz... henüz değil... henüz değil. (*Rahatça bir nefes alır*) Henüz başlamadı. Ben, varım daha buradayım. Görüyorum, bu duvarlar var, bu eşya var, hava var. Bakışları görüyorum, sesler bana kadar geliyor, yaşıyorum, anlıyorum, görüyorum, işitiyorum, görüyorum, işitiyorum. Mızıkla!

(*Gayet hafif mızıkla sesine benzer bir şey duyulur. Kral yürür.*)

MUHAFİZ — Kral yürüyor, yaşasın Kral!

(*Kral düşer.*)

JULIETTE — Düşüyor.

MUHAFİZ — Kral düşüyor, Kral ölüyor.

(*Kral ayağa kalkar.*)

MARIE — Yeniden ayağa kalkıyor.

MUHAFİZ — Kral, yeniden ayağa kalkıyor, yaşasın Kral!

MARIE — Kalkıyor.

MUHAFİZ — Yaşasın Kral! (*Kral düşer*). Kral öldü.

MARIE — Yeniden kalkıyor. (*Gerçekten Kral kalkar.*) Yaşıyor.

MUHAFİZ — Yaşasın Kral!

(*Kral, tahtına yönelir.*)

JULIETTE — Tahtına oturmak istiyor.

MARIE — Hâlâ hükümdar, hüküm sürüyor.

DOKTOR — Artık, hezeyan âni.

MARIE — (*Sendiyyerek tahtın basamaklarını tırmanmaya çalışan Kral'a.*) Bırakma kendini, sıkı dur. (*Kral'a yardım etmek isteyen Juliette'c*) Yalnız başına, tek başına başarabilir.

(*Tahtın basamaklarını çıkamaz.*)

KRAL — Hâlbuki bacaklarım yerinde.

MARIE — İlerle.

MARGUERITE — 32 dakika, 30 saniyemiz var.

KRAL — Yeniden kalkıyorum.

DOKTOR — Can vermeden önceki çırpınma.

(*Marguerite'e söylemiştir. Kral, Juliette'in tam zamanında ilerlettiği tekerlekli koltuğa düşer. Üzerine örtü örtülür, sıcak su kesesi konulur. O ise devam etmektedir.*)

KRAL — Yeniden kalkıyorum.

(*Sıcak su kesesi, örtü v.s. birer birer Juliette tarafından getirilmektedir.*)

MARIE — Nefesin kesildi, yoruldun, biraz dinlen. sonra yeniden kalkarsın.

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Uydurma. Bu, ona yardım değil.

KRAL — (*Koltuğunda*) Mozart'ın müziğini severdim.

MARGUERITE — Onu da unutacaksın (1).

(1) Piyes, kitap halinde yayınlandığında perdelere ayrılmamış. Fakat Paris'te, Maclair tam burada, Mozart'ın müziği çalınırken birinci perdeyi kapattırmaktadır.

Piyesin Bruxelles'deki temsilinde ise, eseri sahneye koymuş olan Postec, Muhafız'ı ortaya kadar ilerletip: "Hanımlar, Beyler, on beş dakika ara! dedirtiyordu. (Çev.).

KRAL — *(Juliette'e)* Pantolonumu onardın mı? Artık zahmete değmez mi sanıyorsun? Kırmızı pelerininde bir delik vardı., Yamadın mı? Pijamamın eksik düğmelerini diktin mi? Ayakkabılarıma pençe vurdurdun mu?

JULIETTE — Düşünmemiştim artık.

KRAL — Artık düşünmemiştin! Ne düşünürsün? Söyle bana, kocan ne iş yapar?

(Juliette, hastabakıcı başlığını koymuş ve beyaz önlüğünü giymiştir, ya da giymektedir.)

JULIETTE — Kocam yok, dulum.

KRAL — Ev işlerini yaparken ne düşünürsün?

JULIETTE — Hiçbir şey Majeste.

(Bu sahnede Kral, dokunaklı olmaktan çok, şaşkınlık içinde ve hayret dolu bir ifadeyle konuşmaktadır.)

KRAL — Nerelisin, ailen kimdir?

MARGUERITE — *(Kral'a)* Bunlar seni hiç ilgilendirmezdi.

MARIE — Bunları sormaya hiç vakti olmadı.

MARGUERITE — *(Kral'a)* Aslında bunlar seni ilgilendirmiyor.

DOKTOR — Zaman kazanmak istiyor.

KRAL — *(Juliette'e)* Bana hayatını anlat. Nasıl yaşıyorsun?

JULIETTE — Kötü yaşıyorum, Efendim.

KRAL — Kötü yaşanmaz, bu bir çelişme.

JULIETTE — Hayat güzel değil.

KRAL — Hayat hayattır.

(Bu, tam bir karşılıklı konuşma değildir. Kral, daha çok kendi kendine konuşmaktadır.)

JULIETTE — Kışın kalktığımda ortalık daha kapkaranlıktır. Donarım.

KRAL — Ben de donuyorum. Fakat bu aynı soğuk değil. Üşümesini sevmiyor musun?

JULIETTE — Yazın kalktığımda gün yeni yeni ağarmaktadır. Güneşin ışıkları solgundur.

KRAL — (*Hayranlıkla*) Güneşin ışıkları solgundur! Her çeşit ışık var: mavi ışık, pembe ışık, beyaz ışık, yeşil ışık, solgun ışık!

JULIETTE — Çamaşırhanede evin bütün çamaşırlarını yıkarım. Ellerim acır, derim çatlak içinde.

KRAL — (*Hayranlıkla*) Canı acımak. Derisini duymak. Daha sana bir çamaşır makinesi alınmadı mı? Marguerite, koca sarayda çamaşır makinesi yok demek!

MARGUERITE — Devlete ödünç para almak için rehin vermeye mecbur kalındı.

JULIETTE — Lâzımlıkları boşaltırım. Yatakları yaparım.

KRAL — Yatakları yapar! İçinde yatılan, uyunan, uyanılan yatakları. Her gün uyandığının hiç farkına vardın mı? Her gün uyanmak! Her sabah dünyaya yeniden geliniyor.

JULIETTE — Tahtaları ovarım. Süpürürüm, süpürürüm, süpürürüm. Bitmek bilmez.

KRAL — (*Hayranlıkla*) Bitmek bilmez. (Bilmiyor.)

JULIETTE — Sırtıma ağırlar girer.

KRAL — Sahi, bir sırtı var. Hepimizin bir sırtı var.

JULIETTE — Böbreklerim ağrıyor.

KRAL — Börek er de var!

JULIETTE — Bahçıvan bırakıp gittiğinden bu yana bel belliyorum, çapa yapıyorum. Ekiyorum.

KRAL — Ve çıkıyor!

JULIETTE — Yorgunluktan artık halim kalmadı.

KRAL — Bize söyleseydin.

JULIETTE — Size söyledim.

KRAL — Doğru. Çok şey aklımdan kaçtı. Her şeyi bilemedim. Her yere erişemedim. Hayatım dopdolu olabilirdi.

JULIETTE — Odamın penceresi yok.

KRAL — (*Aynı hayranlıkla*) Penceresi yok! Dışarı çıkılır. Işık aranır. Bulunur. Ona gülümsenir. Çıkmak için kilidin içinde anahtarı çevirirsin, kapıyı açarsın, yenden anahtarı çevirirsin, kapıyı kaparsın. Nerede oturuyorsun?

JULIETTE — Tavan arasında.

KRAL — İnmek için merdiven başına çıkarsın, bir basamak inersin, bir basamak daha, bir basamak daha, bir basamak daha, bir basamak daha, bir basamak daha. Daha önce giyinmek için, çoraplarını çekip ayakkabılarını ayağına geçirmişsindir.

JULIETTE — Topukları yenik ayakkabıları!

KRAL — Bir elbise. Harikulâde bir şey!

JULIETTE — Kötü bir elbise, beş para etmez.

KRAL — Sen ne dediğini bilmiyorsun. Ne güzel şeydir o kötü elbise.

JULIETTE — Bir keresinde dişim apse yaptı. Bir dişimi çektiler.

KRAL — Çok acı çekilir. Acı yatışır, diner. Ne dinmedir o. Sonra insan gayet rahatlar.

JULIETTE — Yorgunum, yorgunum, yorgunum.

KRAL — Sonra dinlenir insan, iyidir.

JULIETTE — Dinlenmeye vaktim yok.

KRAL — Fakat olacağını ümit edebilirsin... Yürürsün, eline bir sepet alırsın, çarşıya alış-verişe gidersin. Bakkala güneydın dersin.

JULIETTE — Şişko bir adam, iğrenç birisi. Öylesine çirkin ki, kuşları kedileri kaçırtıyor.

KRAL — Ne harikulâde. Para çantanı çıkarırsın, ödersin, sana paranın üstünü verirler. Çarşıda rengârenk yiyecekler vardır: yeşil salatalar, kırmızı kirazlar, altın sarısı üzümler, mor patlıcanlar... gök kuşağının bütün renkleri!.. Harikulâde, inanılmayacak şey, bir peri masalı.

JULIETTE — Sonra eye dönerim... Hep aynı yoldan.

KRAL — Günde iki sefer aynı yoldan! Başının üs-

tünde gökyüzü! Ona günde iki defa bakabilirsin. Havayı teneffüs edebilirsin. Hiç nefes aldığını düşündün mü? Düşün. Aklına getir. Eminim ki hiç dikkat etmedin. Bu bir mucize.

JULIETTE — Sonra, sonra bir gün önceden kalan bulaşıkları yıkarım. Yağ içinde yapış yapış tabaklar. Sonra da yemek yapmaya sıra gelir.

KRAL — Ne mutluluk!

JULIETTE — Tam tersine. Bu canımı sıkıyor. Bık-tım usandım.

KRAL — Bu canını sıkıyor. Anlaşılması güç varlıklar mevcut. Can sıkılması da güzel bir şey, can sıkılmaması da. Kızmak da kızmamak da. Memnun olmak da memnun olmamak da. Olacağı boyun eğmek de, hakkını aramak da... Hareket edilir, konuşursunuz, sizinle konuşulur, dokunursunuz, size dokunulur. Bir sihirli masal bütün bunlar, bitmeyen bir bayram.

JULIETTE — Gerçekten bir türlü bitmez. Sonra yemek masasını hazırlarım, servis yapmam gerekir.

KRAL — (*Aynı hayranlık içinde*) Sofrada servis yaparsın! Servis yaparsın ha, hangi yemekleri?

JULIETTE — Pişirdiğim yemekleri.

KRAL — Meselâ neler?

JULIETTE — Ne bileyim, günün yemeğini, sebzeli sığır çorbası!

KRAL — Sığır çorbası!.. Sebzeli sığır çorbası!..

(*Hayal eder.*)

JULIETTE — Her şeyi içinde tam bir yemektir.

KRAL — Ne kadar severdim sebzeli sığır çorbasını: sebzeler, patatesler, lahanalar, havuçlar, hepsi tereyağla karıştırılır. Çatalla ezilip püre yapılır.

JULIETTE — Ona biraz getirebilirdim.

MARGUERITE — Hayır.

JULIETTE — Canı çektiyse.

DOKTOR — Sıhhati için zararlı. Perhizde.

KRAL — Sebzeli sığır çorbası isterim.

DOKTOR — Ölmekte olanların sağlığı için tavsiye edilmez.

MARIE — Belki son dileği bu.

MARGUERITE — Böyle şeyleri aklından çıkarması lâzım.

KRAL — (*Hayal ederek*) Et suyu... sıcak sıcak patatesler... yumuşacık havuçlar.

JULIETTE — Hâlâ sıfatlarla oynuyor.

KRAL — (*Yorgunlukla*) Şimdiye kadar, havuçların böylesine güzel olduğunu farketmemiştim. (*Juliette'e*) Koş, yatak odasındaki o iki örümceği öldür. Benden sonra yaşamalarını istemiyorum. Dur, vazgeçtim. Belki benden bir parça onlarda yaşamaya devam eder... sığır çorbası yok oldu... Kâinattan kayboldu. Sebzeli sığır çorbası hiç bir zaman var olmadı.

MUHAFİZ — (*Yüksek sesle*) Sebzeli sığır çorbası ülkenin her yerinde yasak edildi.

MARGUERITE — Nihayet bir şey başarıldı! Çorbadan vazgeçti. Daima en değersiz isteklerden başlamalı. Pek ustalıkla hareket etmeli. Evet; şimdi başlanabilir artık. Yavaş yavaş, açık bir yaranın sargısını çıkarır gibi. Yaranın en uzak yerinden başlayarak. (*Kral'a yaklaşıp.*) Terini sil Juliette, sırsıklam oldu. (*Marie'ye*) Hayır, sen değil.

DOKTOR — (*Marguerite'e*) Korkusu yavaş yavaş derisinin deliklerinden çıkıp gidiyor. (*Hustayı muayene eder. Bu sırada Marie, bir an diz çöküp yüzünü elleriyle kapıyabilir.*) Bakın, vücudunun harareti düştü, halbuki tüylerinin ürpermesi artık geçti. Biraz önce dimdik olan saçları yavaş yavaş gevşeyip yatıyor. Hayır, dehşete henüz alışmış değil, hayır, fakat ona içinden bakabilecek durumda, bundan dolayı gözlerini kapamaya cesaret edebiliyor. Birazdan, onları yeniden açacak. Yüz hatları henüz karışık, fakat bakın kırıksıklıklar ve ihtiyarlık nasıl yüzünde yer ediyor. İlerlemelerini daha şimdiden kabullenmiş halde. Daha sarsıntılar geçirecek, daha çabucak

gelmez o... Fakat artık korkudan karnı ağrımayacak. Küçük düşürücü olurdu bu. Yine korkacak ama, bu korkunun özü olacak, karnıyla ilgisi bulunmayan saf korku. Örnek bir ölüm bekliyeemeyiz. Bununla beraber, aşağı yukarı, uygun bir ölüm olacak. Onu eceli öldürecek, korkusu değil. Fakat yine de yardım etmek şart Majeste, fazlasıyla yardım etmek şart, son saniyeye kadar, son nefese kadar.

MARGUERITE — Yardım edeceğim. Son nefesini verdirteceğim. Ayağını yerden keseceğim. Bütün düğünlerini çözeceğim, karmakarışık çileyi açacağım, ona inatla sarılan şu dev sarmaşıktan tohumları ayıracağım.

DOKTOR — Pek kolay olmiyacak.

MARGUERITE — Bu kadar kötü otu, bütün bu çılğın otları nereden yüklendi ki?

DOKTOR — Yavaş yavaş yıllarla büyüdüler.

MARGUERITE — Uslanıyorsun Majeste. Şimdi daha sâkin değil misin?

MARIE — (*Ayağa kalkarak Kral'a*) O burda olmadıkça sen burdasın. O gelince sen gitmiş olacaksın, can rastlamıyacaksın, onu görmiyeceksin.

MARGUERITE — Herkesin bildiği hayat yalanları. Eski safsatalar! O daima burada hazır bulundu. İlk günden beri. ilk tohumla beraber. O büyüyen filiz, o açılan çiçek, o tek meyva.

MARIE — (*Marguerite'e*) Bu da herkesin bildiği ana gerçeklerden biri.

MARGUERITE — İlk ve son gerçek. Öyle değil mi, Doktor?

DOKTOR — Her iki şey de doğru. Bakışa göre değişir.

MARIE — (*Kral'a*) Eskiden bana inanırdın.

KRAL — Ölüyorum.

DOKTOR — Bakışını değiştirdi. Şimdi başka yerde.

MARIE — Her iki taraftan da bakmak gerekiyorsa, benim tarafımdan da bak.

KRAL — Ölüyorum. Yapamam. Ölüyorum.

MARIE — Ah! Üzerindeki etkimı kaybediyorum.

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Artık caziben ve işve-
lerin bir işe yaramıyor.

MUHAFİZ — (*Yüksek sesle*) Kraliçe Marie'nin cazi-
besi, Kral üzerinde artık pek etki göstermiyor.

MARIE — (*Kral'a*) Beni severdin, hâlâ seviyorsun,
ben seni hep seviyorum.

MARGUERITE — Hep kendisini düşünüyor.

JULIETTE — Tabii.

MARIE — Seni daima seviyorum, seni hep seviyo-
rum.

KRAL — Anlamıyorum, bu artık bana yardım et-
miyor.

DOKTOR — Aşk delidir.

MARIE — (*Kral'a*) Aşk delidir. Sen de delice sever-
sen, çılgınca seversen, mutlak surette seversen, ölüm sen-
den uzaklaşır. Beni seversen, her şeyi seversen, korku
yok olur. Aşk seni taşır, kendini bırakırsın, korku da
seni bırakır. Bütün evren, her şey yeniden canlanır, boş-
luk dolar.

KRAL — Ben doluyum, fakat boşluklarla. Beni ke-
miriyorlar. Delik'ler genişliyor, sonsuz delikler. İçimdeki
boşluklara eğilince başım dönüyor. Bitiyorum.

MARIE — Bitmek yok, başkaları senin yerine se-
vecekler, senin yerine gökyüzünü görecekler.

KRAL — Ölmek üzereyim.

MARIE — Başkalarının içine gir, başkaları ol. Bu
hep var olacak, bu.

KRAL — Bu dediğin ne?

MARIE — Var olan her şey. Bu ölmez.

KRAL — Daha şey var... daha şey var... daha pek az
bir şey var.

MARIE — Genç nesiller evreni genişletiyorlar.

KRAL — Ölüyorum.

MARIE — Yıldız kümleri ele geçirildi

KRAL — Ölüyorum.

MARIE — Gözü pek insanlar göklerin kapılarını zorluyorlar.

KRAL — Devirsinler.

MARIE — Ölümsüzlük iksirini de hazırlıyorlar.

KRAL — (*Doktora*) Kabiliyetsiz! Neden kendin bunu daha önce bulmadın

MARIE — Yeni yıldızlar görünmek üzere.

KRAL — Hırsımdan kuduruyorum.

MARIE — Bunlar yepyeni pırıl pırıl yıldızlar.. El değmemiş kümeler.

KRAL — Bir gün sönecekler. Zaten, benim için hepsi bir.

MUHAFIZ — (*Yüksek sesle*) Artık ne eski, ne de yeni yıldız kümeleri, Majeste Kral I. Bérenger'yi ilgilen-diriyor.

MARIE — Yeni bir bilim doğuyor.

KRAL — Ölüyorum.

MARIE — Yeni bir akıl eskisinin yerini alıyor, bambaşka, daha büyük bir çılgınlık, daha derin bir bilgisizlik, ama yine ötekilere benzer. Bu seni teselli etsin, bu seni sevindirsin.

KRAL — Korkuyorum, ölüyorum.

MARIE — Bütün bunları sen hazırladın.

KRAL — Bilerek değil.

MARIE — Bir merhale, bir unsur, bir öncü oldun. Bütün yapılarda sen varsın. Üstün kişisin., Sayılacaksın.

KRAL — Sayan ben olmayacağım. Ölüyorum.

MARIE — Geçmişte bütün olanlar, gelecekte de olacak; ge'cekte bütün olacaklar, bugün de olmakta; geç-mişte de oldular. Evrenin defterinde ebediyet için kayıtlısın.

KRAL — O arşivleri kim inceleyecek? Ben ölüyorum, her şey ölsün, hayır, her şey kalsın, hayır her şey ölsün, mademki ölümüm dünyaları doldurmuyor! Her şey ölsün. Hayır her şey kalsın.

MUHAFİZ — Kral Hazretleri, kendisinden arda kalan her şeyin kalmasını istiyorlar.

KRAL — Hayır, her şey ölsün.

MUHAFİZ — Kral Hazretleri her şeyin ölmesini istiyorlar.

KRAL — Benimle her şey ölsün, hayır benden sonra her şey kalsın. Hayır her şey ölsün. Hayır her şey kalsın. Hayır her şey ölsün, her şey kalsın, her şey ölsün.

MARGUERITE — Ne istediğini bilmiyor.

JULIETTE — Galiba artık ne istediğini bilmiyor.

DOKTOR — Artık ne istediğini bilmiyor. Artık sapıyor. Beyni sulanıyor, bu ihtiyarlık güçsüzlüğü, bunama.

MUHAFİZ — (*Yüksek sesle*) Majesteleri buna...

MARGUERITE — (*Sözünü keserek*) Sersem, kes sesini. Basın için sağlık raporları verme artık. Hâlâ duyabilecekler, gülebilecekler varsa, cııları gü'dürür, diğerlerini de sevindirir, sözlerini telgrafla alıyorlar.

MUHAFİZ — (*Yüksek sesle*) Majesteleri Kraliçe Marguerite'in emirleriyle sağlık raporlarına son verildi.

MARIE — (*Kral'a*) Kralım benim, sevgili küçük Kralım...

KRAL — Kâbus basıp, uyurken ağladığım zamanlar, beni uyandırır, öper ve yatıştırırdın.

MARGUERITE — Artık yapamaz.

KRAL — Uykum kaçıp odamdan çıktığım zaman, sen de uyanırdın. Çiçekli pembe geceliğinle taht odasına gelir, elimden tutup yeniden yatağa götürürdün beni.

JULIETTE — Benim kocamla da aynıydı.

KRAL — Nezlemi, soğuk algınlığımı seninle paylaştım.

MARGUERITE — Artık nezle olmayacaksın.

KRAL — Sabahleyin gözlerimizi aynı anda açardık. Onları yalnız başıma kapıyacağım, ya da herkes kendi köşesinde. Aynı anda hep aynı şeyleri düşünürdük. Kafamda başlamış olduğum cümleyi, sen tamamlardın. Yıkılırken, sırtımı sabunlaman için seni çağırırdım. Boyun-

bağlarımı sen seçerdin. Seçtiklerini her zaman beğenmezdim. Bu konuda pek anlaşılamazdık. Bunu kimse bilmezdi, kimse bilmiyecek.

DOKTOR — Bu pek önemli değildi.

MARGUERITE — Ne küçük asilzade! (*Muhafız'a*) Gerçekten de bilinmemeli.

KRAL — (*Marie'ye*) Karmakarışık saçlarla dolaşmamı sevmezdin. Saçımı tarardın.

JULIETTE — Dokunaklı bütün bunlar.

MARGUERITE — (*Kral'a*) Bir daha saçların taranmamış olmayacak.

JULIETTE — Pek hazin.

KRAL — Tacımı siler, incilerini ovup parlatırdın.

MARIE — (*Kral'a*) Beni seviyor musun? Seviyor musun beni? Ben seni daima seviyorum. Beni hâlâ seviyor musun? Beni hâlâ seviyor. Şu anda seviyor musun beni? İşte buradayım... burada... varım... bak, bak... İyice gör beni... biraz gör beni.

KRAL — Kendimi hep seviyorum, her şeye rağmen kendimi seviyorum; daha kendimi duyuyorum. Kendimi görüyorum. Kendime bakıyorum.

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Yeter! (*Kral'a*) Artık arkana bakma. Sana öğütlenen bu. Ya da elini çabuk tut. Birazdan bu sana emredilecek. (*Marie'ye*) Ona artık sadece kötülük edebilirsin, sana daha önce söyledim.

DOKTOR — (*Saatine bakarak*) Geç kalıyor... Geri dönüyor.

MARGUERITE — Önemli değil, endişelenmeyin, Sayın Doktor, Sayın Cel'ât. Bu geri dönmeler, dolaşmalar, yolu uzatmalar... bunlar önceden biliniyordu, programda var.

DOKTOR. — Şöyle esaslı bir kalp krizi, bizi bütün bu karışıklık'ardan kurtarırdı.

MARGUERITE — Kalp krizleri iş adamları içindir.

DOKTOR — Ya da çift taraflı bir zatürree!

MARGUERITE — Bu da fakirler için, Krallar için değil.

KRAL — Ölmemeye karar verebilirdim.

JULIETTE — Bakın iyileşmedi.

KRAL — Ya istememeye karar verirsem, kabul etmemeye karar verirsem, karar vermemeye karar verirsem!

MARGUERITE — Sana karar verdirtiriz biz.

MUHAFİZ — (*Yüksek sesle*) Kraliçe ve Doktor, Kral'a karar verdirtebilirler.

DOKTOR — Bu bizim vazifemiz.

KRAL — Kral'a dokunma iznini size Kral'dan başka kim verebilir?

MARGUERITE — Kuvvet bize bunu veriyor... olayların kuvveti, tanrısız karar, tâlimat.

DOKTOR — Kumanda ve tâlimat şimdi biziz.

MUHAFİZ — (*Juliette, Kral'ı tekerlekli koltukta iterek şöhre dolaştırırken*) Majeste, Komutanım, barutu bulan oydu. Ateşi, Tanrılardan çaldı, sonra da barutu ateşledi. Az kalsın her şey havaya uçacaktı. Her şeyi elinde tuttu, yeniden birleştirdi. Ben kendisine yardım ederdim, kolay değildi bu. Kendisini idare etmek kolay iş değildi. Yeryüzünde ilk dökümevlerini kurdu. Çeliğin yapımını buldu. Günde on sekiz saat çalışırdı. Bizleri daha da fazla çalıştırırdı... Baş mühendisimizdi. Sayın Mühendis, ilk balonu yaptı, sonra da idare edilebilen balonu. Nihayet kendi e'leriyle ilk uçağı yaptı. Bu hemen başarıya erişmedi. İlk deneme pilotları İkare ve daha niceleri, denize düştüler, o bizzat uçmaya karar verinceye kadar. Ben makinistiydim. Daha çok önceleri, küçük bir veliahtken, el arabasını icat etmişti. Kendisiyle oynardım. Sonra rayları, treni, otomobili, Eiffel kulesinin plânlarını yaptı; oraklar, sabanlar, harman makineleri, traktörler de cabı. (*Kral'a*) Öyle değil mi makine uzmanı Efendim? Bunları hatırlıyor musunuz?

KRAL — Traktörler, sahi, unutmuştum.

MUHAFİZ — Yanardağları söndürdü, yenilerini yaktı. Roma'yı, New York'u, Moskova'yı, Cenevre'yi kurdu. Faris'in temellerini attı. İhtilâlleri, karşı ihtilâlleri yaptı, dinin temelini attı ve değişmelerini yaptı.

JULIETTE — Kendisini görünce insanın inanacağı gelmiyor.

MUHAFİZ — İlyada ve Odisse'yi yazdı.

KRAL — Otomobil ne demek?

JULIETTE — (*Kendisini koltukta itmeye devam ederek*) Kendi kendine gider.

MUHAFİZ — Ve aynı zamanda tarih uzmanıydı. Homer ve çağı üzerine en mükemmel eleştirmeli açıklamaları hazırladı.

DOKTOR — Bu alanda, en yetkili kimse gerçekten oydu.

KRAL — Bütün bunları yaptım mı? Sahi mi?

MUHAFİZ — Shakespeare takma adı ile, komediler, trajediler yazdı.

JULIETTE — Yani Shakespeare o muydu?

DOKTOR — (*Muhafız'a*) Bunu bize söyleyebilirdin, kaç zamandır herkes, kim olduğunu öğrenmek için kafa patlatıyor.

MUHAFİZ — Bu bir sırdı. Söylememi yasak etmişti. Telefonu, telgrafı buldu, bizzat kendisi kurdu. Her şeyi kendi elleriyle yapardı.

JULIETTE — Elinden hiçbir şey gelmezdi. En ufak tamirat için muslukçuyu çağırırdı.

MUHAFİZ — Komutanım, elinizden nasıl da her iş gelirdi!

MARGUERITE — Artık ayakkabısını giyip çıkarmayı bilmiyor.

MUHAFİZ — Daha geçenlerde atomun parçalanmasını buldu.

JULIETTE — Şimdi bir lâmba yakmayı ve söndürmeyi bilmiyor.

MUHAFİZ — Majeste, Komutanım, Üstadım, Sayın Direktörüm...

MARGUERITE — (*Muhafız'a*) Geçmiş meziyetlerinin hepsini biliyoruz. Artık hepsini tek tek sayma.

(*Muhafız yerine geçer.*)

KRAL — (*Juliette kendisini dolaştırırken*) At ne demek?... İşte pencereler, işte duvarlar, işte bir döşeme.

JULIETTE — Duvarları biliyor.

KRAL — Birçok iş yaptım. Neler yapmıştım? Ne yaptığımı artık hatırlamıyorum. Unutuyorum, durmadan unutuyorum. (*Dolaştırırken*) İşte bir taht.

MARIE — Beni hatırlıyor musun? Buradayım, burada.

KRAL — Buradayım, varım.

JULIETTE — Artık bir at nedir onu bile hatırlamıyor.

KRAL — Kıpırmızı bir kedi hatırlıyorum.

MARIE — Bir kedi hatırlıyor.

KRAL — Kıpırmızı küçük bir kedim vardı. Yahudî kedi derdik. Onu bir tarlada bulmuştum, anası tam bir yaban kedisiydi, ondan çalmıştım. On beş günlüktü, belki de biraz fazla. Daha o zamandan tırmalamayı ve ısırmaı biliyordu. Yırtıcıydı. Yiyecek verdim, okşadım ve alıp getirdim. En yumuşak başlı kedi olmuştu. Bir defasında bir hanım misafirin manşonuna girip saklandı. Yaratıkların en terbiyelisiydi, bir prens gibi doğuştan terbiyesi vardı. Gece yarısı eve döndüğümüzde, uykulu gözlerle bizi selâmlamaya gelirdi. Sonra da sallana sallana uyumaya giderdi. Sabahleyin gelir bizi uyandırır, yatağımızda yatmak isterdi. Bir gün kapıyı kapadık. Açmaya çalıştı, gerisiyle itti, öfkeleni, esash bir patırtı yaptı; bir hafta somurttu. Elektrik süpürgesinden pek korkardı. Ödlek bir kedi, kendisini korumasını bilmeyen şair ruhlu bir kedi. Ona, oyuncak bir fare aldık. Endişeli bir edâ ile koklamaya koyuldu. Kurup fareyi yürüttüğümüz zaman, hapşırdı, kaçtı ve dolabın altına büzüldü. Bü-

yüdüğü zaman dişi kediler evin etrafında dolaşır, ona kur yaparlar, onu çağırırlardı. Ne yapacağını şaşırır, hareketsiz dururdu. Ona, dışardaki dünyayı tanıtmak istedik. Pencerenin önüne kaldırıma koyduk. Beyninden vurulmuş gibiydi. Güvercinler çevresini sarmıştı, güvercinlerden korkuyordu. Büsbütün duvara yapışmıştı, umutsuzluk içinde sızlanarak beni yardımına çağırdı. Hayvanlar, diğer kediler, onun için uzak durduğu acayip yaratıklardı ya da kendisine korku veren düşmanlardı. Ancak yanımızda kendisini emniyette hissediyordu. Biz onun ailesiydik. İnsanlardan korkmazdı. Habersiz omuzlarına sıçrar, saçlarını yalardı. Bizleri kedi, kedileri ise başka şey zannederdi. Yine de günün birinde, bir dışarı çıkayım demiş. Komşuların koca köpeği onu öldürdü. Gözleri oyulmuş, bir ayağı koparılmış, orası burası sallanan oyuncak bir kedi gibiydi, evet evet, hırçın bir çocuk tarafından paramparça edilmiş bir oyuncak kedi.

MARIE — (*Marguerite'e*) Kapıyı açık bırakmamalıydın, sana söylemiştim.

MARGUERITE — O hisli ve ödlele hayvandan nefret ederdim.

KRAL — Arkasından ne kadar üzüldüm! Hoştı, güzeldi, uslu ydu, her türlü iyi huya sahipti. Beni severdi, beni severdi. Zavallı kedim, biricik kedim.

(*Bu kedi tiradı, heyecansız söylenmeli; Kral, bunu daha çok durgun bir havayla, derin uyuşukluk içinde havalı kurar gibi söylemeli. Sadece üzüntü ifade eden son konuşma bu havada olmayabilir.*)

DOKTOR — Size geç kalıyor diyorum.

MARGUERITE — Ben dikkat ediyorum. Nizami mühlet içinde. Biliyorsunuz bunlar önceden hesap edilmişti.

KRAL — Onu rüyamda gördüm, ocakta korların üzerinde yatmış olarak; Marie yanmadığına şaşıyordu. "Kediler yanmaz, ateş onlara etki etmez." dedim. Ocaktan miyavlıyarak çıktı. Üstünden kalın bir duman yükseliyordu, artık o değildi, nasıl da değişmişti! Başka bir ke-

di olmuştu, çirkin, şişman. Koca bir kedi. Anası gibi, yabancı kedisi. Marguerite'e benziyordu.

(Juliette, bir süre Kral'ı, koltuğunda, sahnenin ortasında, seyircilere karşı bırakır.)

JULIETTE — Ne olursa olsun, durum üzüntü verici, gerçekten yazık, ne kadar iyi bir kraldı.

(Yeniden dolaştırmaya koyulur.)

DOKTOR — Geçinilmesi kolay değildi. Oldukça kötü kalpli. Kinci. Zalim.

MARGUERITE — Kendini beğenmiş.

JULIETTE — Ondan daha fenaları vardı.

MARIE — Tatlıydı, şefkatliydi.

MUHAFİZ — Biz onu severdik.

DOKTOR -- *(Muhafız ve Juliette'e)* Halbuki ikiniz de ondan yakınırdınız.

JULIETTE — Onlar unutuldu.

DOKTOR — Sizin için birçok defa aracılık etme zorunda kaldım.

MARGUERITE — Sadece Kraliçe Marie'yi dinlerdi.

DOKTOR -- Hoyrattı, sertliğine göre âdil de değildi.

JULIETTE — Kendisi pek az görünürdü. Yine de görünürdü, sık sık görünürdü.

MUHAFİZ — Güçlüydü. Başlar kestirirdi, bu doğru.

JULIETTE — O kadar değil.

MUHAFİZ — Bunu halkın esenliği için yapardı.

DOKTOR — Ve işte sonuç: çevremizi düşmanlar sardı.

MARGUERITE — Duyuyor musunuz nasıl çöküyoruz. Artık sınırlarımız kalmadı, gittikçe büyüyen bir çukur bizi komşu memleketlerden ayırıyor.

JULIETTE — Böylesi daha iyi. Artık ülkemizi ele geçiremezler.

MARGUERITE — Uçurum büyüyor. Altta delik var, üstte delik var.

MUHAFİZ — Biz yüzeyde tutunuyoruz.

MARGUERITE — Pek kısa bir zaman için.

MARIE — Onunla ölmek daha iyi.

MARGUERITE — Sadece bir yüzeyiz artık, sonra da sadece uçurum olacağız.

DOKTOR — Bütün bunlar bal gibi onun hatası. Arkasında bir şey bırakmak istemedi. Kendisinden sonra gelecekleri düşünmedi. Kendisinden sonra tufan. Tufandan da beter, kendisinden sonra hiçbir şey. Bir nankör, bir bencil.

JULIETTE — “Ölüler hayırla anılır”. Büyük bir krallığın kralıydı.

MARIE — Onun başkenti, kendi kalbindeydi.

JULIETTE — Onun bulunduğu yerd.

MUHAFTZ — Krallık her tarafa yayılıyordu, çok uzaklara, çok uzaklara. Sınırları gözle görülemezdi.

JULIETTE — Uzayda sınırsızdı.

MARGUERITE — Fakat sürece sınırlıydı. Aynı zamanda sonsuz ve fâni.

JULIETTE — Krallığın prensiydi, ilk vatandaşıydı, babasıydı, oğluydu. Doğar doğmaz krallık tacını giydi.

MARIE — Krallığı ve kendisi beraberce büyüdüler.

MARGUERITE — Beraberce yokoluyorlar.

JULIETTE — Kraldı, bütün evrenlerin sahibi.

DOKTOR — Şüpheli bir sahip. Krallığını tanımıyor-du.

MARGUERITE — Şöyle böyle tanırdı.

MARIE — Krallık çok genişti.

JULIETTE — Onunla birlikte yer de batıyor. Yıldızlar sönüyor. Su, ateş, hava, evren ve nice evrenler yok oluyor. Bütün bunlar hangi depoya, hangi mahzene, hangi sandık odasına, hangi tavanarasına sığdırılabilir? Ne kadar çok yer lâzım?

DOKTOR — Krallar ölürken duvarlara, ağaçlara, çeşmelere ve aya sarılırlar...

MARGUERITE — Ve indirilirler..

DOKTOR — Her şey eriyor, buharlaşıyor, tek bir damla, tek bir zerre, tek bir gölge kalmıyor.

JULIETTE — Her şeyi kendi uçurumuna sürüklüyor.

MARIE — Evrenini iyi düzenlemişti. Tam anlamıyla hâkimi değildi. Zamanla olacaktı. Pek erken ölüyor. Yılı dört mevsime ayırmıştı. Hiç de fena yapmamıştı. Ağaçları, çiçekleri, kokuları, renkleri hep o düşünmüştü.

MUHAFİZ — Kral ölçüsünde bir dünya.

MARIE — Okyanusları ve dağları yaratmıştı: 5000 metre civarındaki Mont Blanc'ı.

MUHAFİZ — 8000 metreden fazla Himalaya'yı.

MARIE — Ağaçlardan yapraklar düşerdi, yerlerine yenileri çıkardı.

JULIETTE — Bu düzenli bir buluştu.

MARIE — Daha doğduğu gün, güneşi yaratmıştı.

JULIETTE — Ve bu da yetmiyordu. Bir de ateş yaktırırdı.

MARGUERITE — Uçsuz bucaksız enginler oldu, yıldızlar oldu, gökyüzü oldu, okyanuslar oldu, dağ'lar oldu, ovalar oldu, şehirler oldu, insanlar oldu, yüzler oldu, yapılar oldu, yatak odaları oldu, yataklar oldu, aydınlık oldu, karanlık oldu, savaşlar oldu, barış oldu.

MUHAFİZ — Bir taht oldu.

MARIE — Eli ayağı oldu.

MARGUERITE — Bir bakış oldu. Nefes alma oldu...

JULIETTE — Nefes almakta devam ediyor.

MARIE — Hâlâ nefes alıyor, çünkü ben buradayım.

MARGUERITE — (*Doktor'a*) Hâlâ nefes alıyor mu?

JULIETTE — Evet Majeste. Biz'ler burada olduğumuza göre hâlâ nefes alıyor.

DOKTOR — (*Hastayı muayene ederek*) Evet, evet iyice belli. Daha nefes alıyor. Böbrekler artık çalışmıyor, fakat kan dolaşıyor, ama şöyle böyle. Sağlam kalbi var.

MARGUERITE — Artık sonu gelmeli. Sebepsiz çarpan bir kalp neye yarar?

DOKTOR — Doğru. Çılgın bir ka'p. Duyuyor musunuz? (*Kral'ın kalbinin çok hızlı vuruşları duyulur.*) Bir

başlıyor, son derece hızlanıyor, sonra yavaşlıyor, sonra doludizgin yeniden başlıyor.

(Kral'ın kaibinin çarpışları evi sarsar. Duvarda çatlak genişler, yeni çatıaklar belirir. Duvardan bir parça düşebilir, veya gözden kaybolabilir.) (1).

JULIETTE — Tanrım her şey yıkılacak!

MARGUERITE — Deli bir kalp, çılgın bir kalp!

DOKTOR — Korkuya kapılmış bir kalp. Korkusunu herkese geçiriyor.

MARGUERITE — Birazdan yatışacak.

DOKTOR — Bütün safhaları biliyoruz. Bir evren çökerken bu daima böyledir.

MARGUERITE — *(Marie'ye)* Bu da onun evreninin tek evren olmadığının işareti.

JULIETTE — Bundan şüphe etmiyordu.

MARIE — Beni unutuyor. Şu anda beni unutmakta. Bunu hissediyorum, benden uzaklaşıyor. Beni unutursa ben artık bir hiçim. Deliren kalbinde olmazsam artık yaşayamam. Sıkı dur, dayan. Ellerini bütün kuvvetinle sık. Beni bırakma.

JULIETTE — Artık dermanı yok.

MARIE — Bana tutunmaya çalış, beni bırakma. Benim, seni yaşatan. Ben seni yaşıyorum, sen beni yaşıyorsun. Anlıyor musun, anlıyor musun? Beni unutursan, beni terkidersen, artık yaşayamam, artık bir hiç olurum.

DOKTOR — On bin sayfalık bir kitapta bir yaprak olacak. Ve o kitap, milyolarca kitabı olan bir kütüphaneye konacak, milyonlarca kütüphane arasında bir kütüphaneye.

JULIETTE — O sayfayı bulmak kolay olmayacak.

DOKTOR — Kim demiş!? Harf sırasına göre, ya da

(1) Maclair, bu dekor oyununu kaldırmıştır. Ancak bu sahne; İsveç'te aynen uygulanmıştır. (Çev.).

içindekilere göre düzenlenmiş katalogdan kolayca bulunacak... tâ ki o sayfa toz oluncaya kadar... Zaten o zamana kadar mutlaka yanıp kül olacak. Kütüphanelerde sık sık yangın olur.

JULIETTE — Yumruklarını sıkıyor. Yeniden tutunmaya çalışıyor, direniyor. Kendine geliyor.

MARIE — Bana dönüyor.

JULIETTE — (*Marie'ye*) Sesiniz onu uyandırıyor, gözleri açıldı, size bakıyor.

DOKTOR — Evet, kalbi daha dayanıyor.

MARGUERITE — Can çekişen biri için bu ne hal!? Dikenli bir çit içinde. Dikenlerin arasında. Nasıl edip de oradan çıkarmalı? (*Kral'a*) Çamura gömüldün, böğürtlenlere takıldın.

JULIETTE Kendisini kurtarıırken ayakkabıları kalacak.

MARIE Beni sıkı sıkı tut, ben seni tutuyorum. Bana bak, ben sana bakıyorum.

(*Kral, ona bakar.*)

MARGUERITE — O, senin zihnini karıştırıyor. Artık onu düşünme, ferahlıyacaksın.

DOKTOR — Vazgeçin Majeste. Tahttan feragat edin Majeste.

JULIETTE — Madem öyle gerekiyor, vazgeçiniz.

(*Juliette, onu koltuğunda tekrar iter ve Marie'nin önünde durdurur.*),

KRAL — İşitiyorum, görüyorum, sen kimsin? Annem misin, kızkardeşim mi, karım mı, kızım mı, yeğenim mi, kuzenim mi?... Seni tanıyorum... Halbuki seni tanıyorum. (*Marguerite'e doğru çevrilir.*) İğrenç kadın! Çirkinlik timsali! Neden yanımda duruyorsun? Neden üzerime eğiliyorsun? Defol, git.

MARIE — Ona bakma. Bakışlarını bana çevir, gözlerini iyice açık tut. Ümit et. Ben yanımdayım. Hatırlamaya çalış. Ben Marie'yim.

KRAL — (*Marie'ye*) Marie!?

MARIE Artık hatırlamıyorsan bana bak, Marie olduğumu yeniden öğren, gözlerimi öğren, saçlarımı öğren, kollarımı öğren.

MARGUERİTE — Ona eziyet ediyorsunuz, artık bir şey öğrenemez.

MARIE — Seni burada tutamazsam bile, yine de bana doğru dön. Ben buradayım. Hayalimi hafızanda sakla, onu birlikte götür.

MARGUERITE Onu taşımayacak halde, kuvveti yetişmez, bir gölge için fazla ağır. Gölgesi başka hayallerle ezilmemeli. Sonra o ağırlıkla yıkılıp kalır. Gölgesi kanar artık ilerliyemez, hafif olması lâzım. (*Kral'a*) Üzerindekileri at, hafifle.

DOKTOR — Safra atmaya başlamalı. Hafiflemeye başlayın Majeste.

(*Kral ayağa kalkar, fakat hareketleri bir başkadır, kesik kesik, şimdiden bir uyrgezer havası vardır. Bu hava gitgide daha belirli olacaktır.*)

KRAL — Marie?

MARGUERITE Görüyorsun ya, adını artık anlamıyor.

JULIETTE — Artık adınızı anlamıyor.

MUHAFİZ — (*Hep yüksek sesle*) Kral, Marie adını artık anlamıyor!

KRAL — Marie!

(*Bu adı söylerken, kollarını uzatıp sonra düşürebilir.*)

MARIE — Adımı söylüyor.

DOKTOR — Onu anlamadan tekrarlıyor.

JULIETTE — Tıpkı bir papağan gibi. Ölü heceler bunlar.

KRAL — (*Marguerite'e*) Seni tanımıyorum, seni sevmiyorum.

JULIETTE Tanımamanın ne demek olduğunu biliyor.

MARGUERITE — (*Marie'ye*) Benim hayalimle yola çıkacak. Bu sana yük olmayacak. Hayalim kendisini ge-

rektiği zaman bırakacak. Uzaktan kumanda edilebilen bir âlete bağlı düşmeye basılınca kendiliğinden onu terkedecek. (Kral'a) Daha iyi gör.

(Kral, seyircilere doğru döner.)

MARIE — Sizleri görmüyor.

MARGUERITE — Seni de artık görmüyor.

(Marie, bir sahne oyunuyla ansızın kaybolur.)

KRAL — Daha şey var... Daha...

MARGUERITE — Olanı biteni görme artık.

JULIETTE — Artık görmüyor.

DOKTOR (Kral'ı muayene ederek) Gerçekten artık görmüyor.

(Kral'ın gözleri önünde parmağını oynatır; gözleri önünde yanmakta olan bir mum, veya bir çakmak ya da bir kibrit dolaştırmış da olabilir. Bécenger'nin bakışları artık tepki göstermez.)

JULIETTE Artık görmüyor, Doktor resmen bildirdi.

MUHAFİZ — Majesteleri resmen kör.

MARGUERITE — Gözlerini içine çevirecek. Daha iyi görecek.

KRAL Eşyayı görüyorum, yüzleri görüyorum, şehirleri ve ormanları görüyorum, uzayı görüyorum, zamanı görüyorum.

MARGUERITE Daha uzağı gör.

KRAL Daha uzağı göremiyorum.

JULIETTE Ufuk etrafını çevirip onu içine alıyor.

MARGUERITE — Gördüklerinin ötesine yönelt bakışlarını. Yolun gerisinden, dağın içinden, daima ihmal ettiğin ormandan öteye bak.

KRAL Okyanus, daha ileriye gidemem, yüzme bilmiyorum.

DOKTOR İdman eksikliği!.

MARGUERITE — Bu sadece dış görünüş. Olayların daha derinine nüfuz et.

KRAL İçimde bir ayna var, her şey üzerine yan-

şıyor, iyiden iyiye görüyorum, dünyayı görüyorum, başını alıp gidgen hayatı görüyorum.

MARGUERITE — Yansımaların ötesine git.

KRAL — Kendimi görüyorum. Her şeyin arkasında ben varım. Her yerde bir ben varım artık. Toprağım, göğüm, rüzgârım, ateşim. Bütün aynalarda mı varım, yoksa her şeyin aynası mıyım?

JULIETTE — Çok seviyor kendisini.

DOKTOR İyi bilinen bir ruh hastalığı: narsisizm.

MARGUERITE Gel, yaklaş.

KRAL Gelecek yol yok.

JULIETTE İşitiyor. Kcnuşulduğu zaman başını çeviriyor, kulak kabartıyor, bir kolunu uzatıyor, şimdi de diğerini uzatıyor.

MUHAFİZ — Yakalamak istediği nedir?

JULIETTE — Bir dayanak arıyor.

(Bir süreden beri, Kral, bir kör gibi, güvensiz adımlarla ilerlemektedir.)

KRAL Duvarlar nerede? Kollar nerede? Kapılar nerede Pencerelel nerede?

JULIETTE — Duvarlar yerinde Majeste, hepimiz buradayız. İşte bir kol.

(Juliette, Kral'ı sağ tarafa yürütür, elini duvara değdirir.)

KRAL Duvar burada. Asâm nerede?

(Juliette asâsını verir.)

JULIETTE İşte.

KRAL Muhafız neredesin cevap ver.

MUHAFİZ Daima emrinizde, Majeste. Daima emrinizde. (Kral, Muhafıza doğru birkaç adım atar. Ona dokunur.) Buradayım, burda; elbette buradayım.

JULIETTE Daireleriniz bu tarafta Majeste.

MUHAFİZ Sizi yalnız bırakmıyacağız Majeste, size yemin ederim.

(Muhafız birden kaybolur.)

JULIETTE — Buradayız, yanınızda ,burda kalacağız.

(Juliette birden kaybolur.)

KRAL — Muhafız! Juliette! Cevap verin! Sizleri işitmiyorum artık. Doktor, Doktor, sağır mı oldum?

DOKTOR -- Hayır Majeste, daha olmadınız.

KRAL — Doktor!

DOKTOR — Beni affedin Majeste, artık gitmeliyim. Buna mutlaka mecburum. Üzgünüm, özür dilerim.

(Doktor çekilir. Eğüerek bir kukla gibi, sol dipteki kapıdan çıkar. Hızlı diliyerek, iki büküm, arka arka çıkmıştır.)

KRAL — Sesi uzaklaşıyor, ayaklarının sesi hafifliyor, artık gitti!

MARGUERITE — O doktor, meslekî mecburiyetleri var.

KRAL — *(Kollarını uzatır; Juliette kaybolmadan önce oyuna engel olmaması için, koltuğu bir köşeye itmiş olacaktır.)* Diğerleri neredeler? *(Kral, ön sağdaki kapıya yönelir.)* Gittiler, beni buraya kapattılar.

MARGUERITE — Bütün bu insanlar senin için bir fazlalıktı. Gidip gelmene engel oluyorlardı. Sana askıntı oluyorlardı, ayaklarına takılıyorlardı. Kabul et ki seni rahatsız ediyorlardı. Şimdi işin kolaylaşacak. *(Kral, daha kolaylıkla yürür.)* On beş dakikan var.

KRAL — Onların hizmetlerine ihtiyacım vardı.

MARGUERITE — Şimdi onların yerine ben varım. Her işe yarayan bir kraliçeyim.

KRAL — Kimseye izin vermedim. Geri çevir onları, hepsini çağır.

MARGUERITE — İşlerinden ayrıldılar. İstiyen sensin.

KRAL — Ben istemedim.

MARGUERITE — Sen istememiş olsaydın. gidemezlerdi. Verdiğin emri değiştiremezsin.

KRAL — Geri dönsünler.

MARGUERITE İsimlerini bilmiyorsun artık. Adları neydi? (*Kral susar.*) Kaç kişiydiler?

KRAL Kimden bahsediyorsun Kapatılmış olmak hoşuma gitmiyor. Aç kapıları.

MARGUERITE — Biraz sabret. Biraz sonra kapılar ardına kadar açılmış olacak.

KRAL (*Biraz sustuktan sonra*) Kapılar... kapılar... Ne kapıları?

MARGUERITE Kapılar var oldu mu? Bir dünya var oldu mu? Sen yaşadın mı?

KRAL Yaşıyorum.

MARGUERITE Artık kımıldama. Yoruluyorsun. (*Kral, Marguerite'in dediğini yapar.*)

KRAL Yaşıyorum... Derinlerden gürültüler, yankılar geliyor, uzaklaşıyor, her şey yatışıyor. Duymuyorum.

MARGUERITE — Beni daha duyacaksın, beni daha iyi duyacaksın. (*Kral, ayakta hareketsizdir Susmaktadır.*) İnsan bazan bir rüya görür. Etkisine kapılır, onu gerçek sanır, onu sever. Sabahleyin gözler açıldığında, iki dünya birbirine karışmış haldedir. Gecenin yüzleri aydınlıkta yavaş yavaş silinirler. İnsan onları hatırlamak, ellerinden tutmak ister. Fakat onlar eller arasından kayar, günün sert gerçeği onları uzaklaştırır. O zaman insan kendi kendine sorar: Ne rüya gördüm ben? Ne oluyordu? Kimi öpüyordum? Kimi seviyordum, bana ne söyleniyordu? Olan veya olmuş görünen bütün bu şeylerin belirsiz üzüntüsüyle başbaşa kalınır. Çevresinde neler olmuş olduğunu hatırlayamaz artık insan. Artık bir şey hatırlamaz.

KRAL — Çevremde neler vardı, artık bilmiyorum. Bir dünyanın içine gömülmüştüm, bunu biliyorum, bu dünya beni sarıyordu. Bu insan bendim, biliyorum, daha ne vardı, ne vardı?

MARGUERITE — Seni daha sımsıkı bağlayan ip-

ler var. Çözmediğim veya kesmediğim ipler. Bazı eller sana hâlâ sarılıyor, seni geri çekiyorlar.

(Marguerite, Kral'ın etrafında dolaşarak, elinde görünmeyen bir makas varmış gibi, boşlukta kesmeye koyulur.)

KRAL -- Ben. Ben. Ben.

MARGUERITE — Bu gerçek sen değil. Bunlar yabancı şeyler, sana yapışmış şeyler, rezil asalaklar. Dal üzerinde biten ökse otu dalın kendisi değildir, duvara tırmanan sarmaşık duvar değildir. Sen yük altında eziliyorsun; omuzların kamburlaştı, seni yaşlandıran bu. Ve arkanda sürüklediğin şu demir güller yürümene engel oluyorlar. *(Marguerite eğilir, Kral'ın ayağından görünmeyen güllerini ayırır, sonra bunları kaldırmak için büyük bir güç harcıyormuş gibi zorlukla doğrulur.)* Tonlarca, tonlarca, tonlarca ağırlıkta demir. *(Bu güllerini seyircilere doğru atar gibi yapar ve hafiflemiş olarak doğrulur.)* Uf! Bütün hayatın boyunca bunları nasıl sürükleyebildin! *(Kral doğrulmaya çalışır.)* Neden kamburun çıktığını hep kendi kendime sorardım, bu torba yüzünden. *(Marguerite, Kral'ın omuzlarından bir torba kaldırıp onu atar gibi yapar.)* Ve şu heybe yüzünden. *(Heybe için de Marguerite'in aynı hareketi.)* Ve yedek ayakkabılar yüzünden...

KRAL — *(Bir çeşit homurdanmayla)* Yooo.

MARGUERITE — Sakin ol! Bu yedek ayakkabılara artık ihtiyacın olmayacak. Ne bu tüfeğe, ne de şu makinanalya. *(Heybe için olan hareketin aynaları.)* Ne de bu âlet edevat kutusuna. *(Aynı hareketler; Kral'ın karşı koyması.)* Ne de bu kılıca. Ona pek önem verire benziyor. Eski bir kılıç, pas içinde. *(Kral'ın acemice direnmesine rağmen kılıcı elinden alır.)* Dur, engel olma. Uslu dur. *(Kral'ın ellerine vurur.)* Kendini korumana artık lüzum yok. Sana sadece iyilik etmek isteniyor; pelerininde dikenler, kabuklar, kalın sarmaşık dalları, deniz yosunları, ıslak vıcık vıcık otlar. Yapışıyorlar, yapışıyor-

lar. Söküp çıkarıyorum, leke bırakıyorlar, temiz olmuyor. (*Söküp çıkarmak için hareketler yapar.*) Rüya gören, rüyasından ayılır. İşte ben de seni bu küçük sefillik ve pisliklerden temizledim. Sırtındaki pelerin şimdi daha güzel; daha temizsin. Bu sana daha iyi gidiyor. Şimdi yürü. Ver elini bana, haydi canım elini ver, artık korkma, bırak kendini, ben seni tutacağım. Cesaret edemiyorsun.

KRAL — (*Bir çeşit kekelemeyle*) Ben.

MARGUERITE — Hayır! Kendisinin her şey olduğunu sanıyor. Sanıyor ki kendi varlığı her şeyin varlığı. Bunu kafasından ille çıkartmak lâzım. (*Sonra, ona cesaret vermek ister gibi.*) Her şey anısız bir hafızada saklanacak. Suda eriyen tuz parçası yok olmaz, suya tadını vermiştir. Aaa, işte doğruluyorsun, artık kamburun çıkmıyor, artık böbreklerin ağrımıyor, tutulan bir yerin yok. Ne kadar ağırmış değil mi? İyileştin, artık iyileştin. İlerliyebilirsin, haydi ilerle, bana elini ver. (*Kral'ın omuzları yeniden hafifçe kamburlaşır.*) Artık omuzlarını kamburlaştırma, sırtında yük kalmadı. Ah şu şartlı refleksler, ne inatçı şeyler... Sırtında artık yük yok diyorum sana. Haydi doğrul. (*Doğru'lmasına yardım eder.*) Elini ver... (*Kral'ın kararsızlığı.*) Ne kadar da dik başlı! Yumruklarını sıkma, parmaklarını arala. Ne tutuyorsun elinde? (*Parmaklarını açar.*) Bütün krallığını tutuyor elinde. Çok da ufalmış olarak: küçültülmüş resimler... tohumlar. (*Kral'a*) Bu tohumlardan bir şey çıkmaz, ekin bozuldu, kötü tohumlar buklar. At onları elinden, aç parmaklarını, sana parmaklarını açmanı emrediyorum; ovaları salıver, dağları salıver. İşte böyle. Artık sadece tozdu bunlar. (*Kral'ın elinden tutup, hâlâ direnmesine rağmen onu yürütür.*) Gel. Hâlâ mı direnme! Bu gücü nereden de buluyor? Hayır, yatmayı deneme, oturma da, sendelemeye hiç sebep yok. Ben sana yol gösteriyorum, korkma. (*Elinden tutarak onu sahnede dolaştırır.*) Nasıl, yapabilmişsin. nasıl, kolay değil miymiş? Hafif bir iniş hazırladım. Son-

radan artacak, bunun zararı yok, gücün kuvvetin gelmiş olacak. Bir daha görmene imkân olmayan şeylere bakmak için başını çevirme; kendini topla, kalbine doğru eğil, gir, gir, bu şart.

KRAL — (*Gözleri kapalı ve hep elinden tutulmuş olarak ilerliyerek.*) İmparatorluk... Dünya dünya olalı böyle bir imparatorluk gördü mü acaba: iki güneş iki ay ve iki gök kubbesi onu aydınlatıyor, bir güneş daha doğuyor, bir diğeri daha. Üçüncü bir gök kubbesi çıkıyor, fışkırıyor, etrafa açılıyor! Bir güneş batarken, diğerleri doğuyor... Aynı anda tan ve gurup... Okyanusların çukurlarından ötede, okyanusları yutan, okyanusların ötesinde yayılan bir ülke bu.

MARGUERITE — Geç oralardan.

KRAL — Yedi yüz yetmiş yedi kutbun ötesinde.

MARGUERITE — Daha ileriye, daha ileriye. Dört nala, haydi, dört nala.

KRAL — Mavi, mavi.

MARGUERITE — Hâlâ renkleri görebiliyor. Renkli anılar. Duyma kuvvetli taraf değil. Hayal âlemi sadece görmeye dayanıyor... bir ressam... tek renkli resme fazla taraftar bir ressam. (*Kral'a*) Bu ülkeden de vazgeç. Renklerden de vazgeç. Bu hep sana yolunu şaşırtıyor, seni geç bırakıyor. Artık geç kalamazsın, artık duramazsın, böyle gerek. (*Kral'dan ayrılır.*) Tek başına yürü, korkma. Haydi... (*Marguerite, sahnenin bir köşesinde, Kral'ı uzaktan idare eder.*) Artık gündüz yok, artık gece yok. Önünde dönen bu tekerlek sana yol gösterecek. Onu gözden kaybetme, onu takibet, fakat fazla yaklaşma, kızgındır, yanabilirsin. İlerle, ben çalılıkları aralıyorum, dikkat et, sağındaki gölgeye çarpma... Yapışkan eller, yalvaran eller, merhametli eller ve kollar, yeniden gelmeyin, çekilin. Ona dokunmayın, yoksa size vururum. (*Kral'a*) Başını çevirme, solundaki uçurumun açığından geç, uluyan şu yaşlı kurttan korkma... dişleri kartondandır, zaten yok. (*Kurda*) Kurt, yok ol! (*Kral'a*) Farelerden de kork-

ma ayak parmaklarını ısırma. (*Farelere*) Fareler ve yılanlar, yok olun! (*Kral'a*) Sana elini açan dilenciye acıma... Sana doğru gelen yaşlı kadına dikkat... Sana uzattığı su bardağını alma. Susamadın. (*Görünmeyen yaşlı kadına.*) Hararetini gidermeye ihtiyacı yok, kadıncağızım, susamadı. Yolunu tıkamayın, açılın. (*Kral'a*) Çiti atla.. Koca kamyon seni ezmez, bu bir serap.. Geçebilirsin, geç... Yok canım, papatyalar şarkı söylemezler, çıldırmış olsalar dahi. Ses'lerini yutuyorum, onları da siliyorum. Derenin şırıltısına kulak kabartma. Gerçekte o duyulmuyor. O da uydurma bir dere, ses de öyle... Sahte sesler, susun. (*Kral'a*) Artık kimse seni çağırıyor. Son bir defa şu çiçeği kokla ve sonra da at. Kokusunu unut. Artık dilin yok. Zaten kiminle konuşabilirdin? Tamam. işte böyle, kaldır ayağını, şimdi de ötekini. İşte köprü. Başım döner diye korkma. (*Kral, tahtın basamaklarına doğru ilerler.*) Dimdik dur, sopana ihtiyacın yok bunun için, zaten elinde o yok. Eğilme ve sakın düşme. Çık. Çık. (*Kral, tahtın üç dört basamağını çıkmaya başlar.*) Daha yukarı, daha da yukarı, çık, daha yukarı, daha yukarı, daha da yukarı. (*Kral, tahta gelmiştir.*) Bana dön şimdi. Bana bak. İçime bak, görüntüsü olmayan şu aynaya bak, dik dur... Bacaklarını ver bana, sağını, solunu... (*Marguerite kendisine bu emirleri verdikçe Kral'ın organları gerilmektedir.*) Bir parmağını ver bana, iki parmağını ver, üç... dört... beş... en parmağını da. Sağ kolunu bana bırak, sol kolunu, göğsünü, omuzlarını, karnını. (*Kral hareketsizdir, bir heykel gibi donup kalmıştır.*) İşte bu! Gördün mü artık dilin yok, kalbinin artık çırpmaya ihtiyacı yok. nefes almak zorun yok. Pek lüzumsuz bir çabalamaydı değil mi? Yerini alabilirsin.

(*Marguerite, birden sağdan kaybolur. Kral, tahtına oturmuştur. Bu son sahnede, kapıların, pencerelerin, taht odasının duvarlarının yavaş yavaş yok oldukları görülmüş olacaktır. Bu dekor cyunu çok önemlidir.*)

Şimdi sahnede, kül rengi bir ışık altında, tahtında

oturan Kral'dan başka hiçbir şey kalmamıştır. Sonra, Kral ve taht da yok olur. Nihayet, sadece bu küll rengi ılık kalır.

Pencere, kapı, duvarlar, Kral ve tahtın kaybolmaları, yavaş yavaş, gittikçe ilerliyen bir şekilde ve gayet belirli bir surette olmalıdır. Tahtında oturan Kral, bir süre görüldükten sonra, bir çeşit sise gömülmelidir.)

P E R D E

VARLIK YAYINLARI

Gitgide gelişmekte olan tiyatromuza elimizden geldiğince bir yardımımız olması için hazırladığımız bu diziyi yavaş bir ölçüde de olsa yürütmekte devam ediyoruz.

Bu dizimiz içinde yeni kuşaklarımızın değerli temsilcileri yanında dünyanın ünlü tiyatro yazarlarına da yer veriyoruz. Gogol, Molière, Lorca, Hauptmann, Çehov, Miller, Shakespeare, Sartre gibi ünlü sahne yazarlarının yanında bu defa da çağımız tiyatrosunun büyük imzası Ionesco'dan aynı derecede ünlü bir oyun sunuyoruz size.